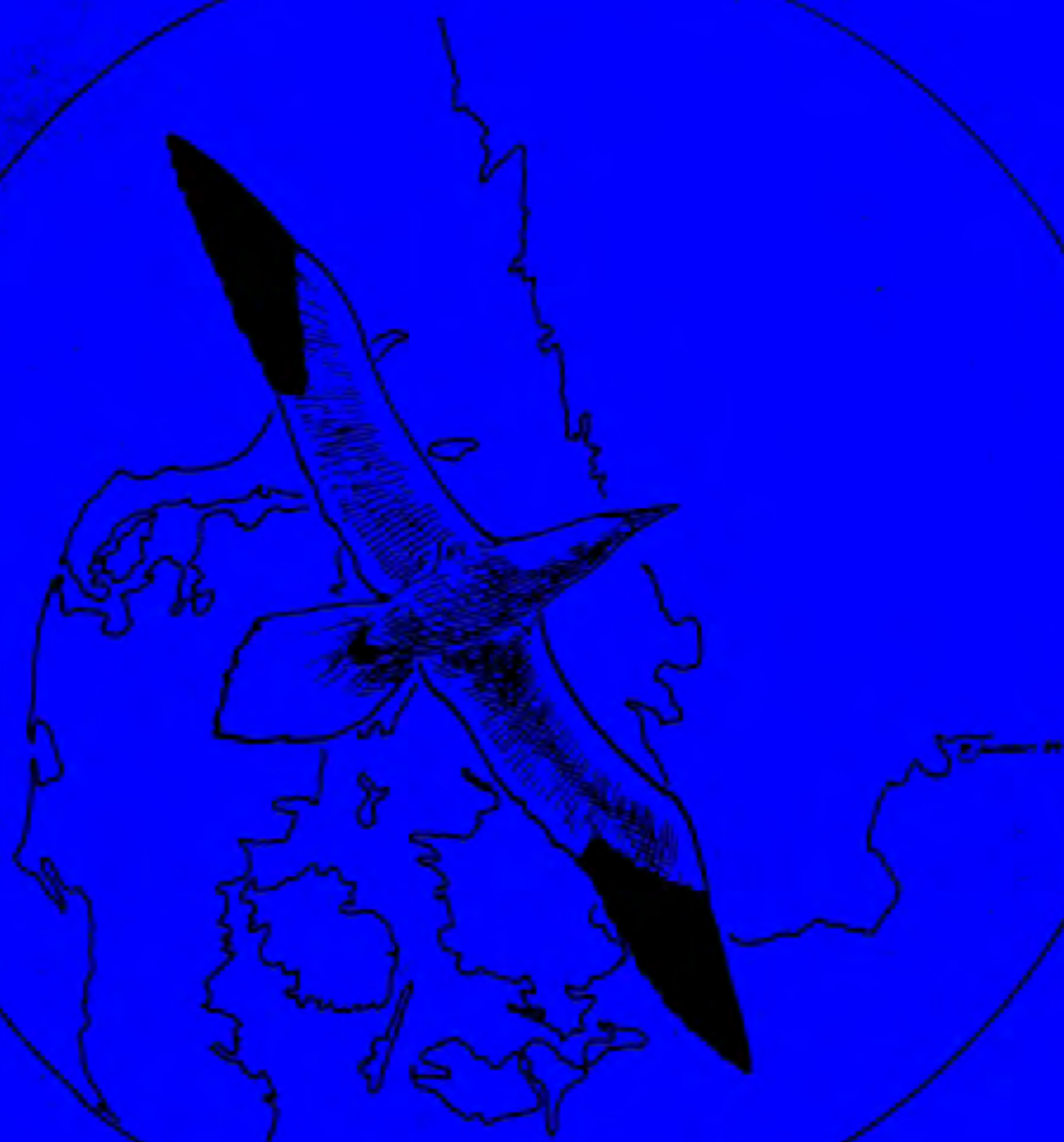

Havsfåglar i Kattegatt

Rapport från
Kullabygdens
Ornitologiska
Förening

1983

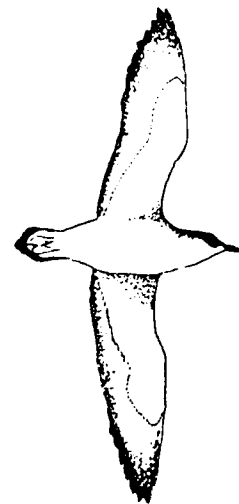
ISSN 0280-088X

Supplement 6

HAVSFÅGLAR I KATTEGATT - 1983

=====

Meddelande nr 6 från Havsfågelgruppen

Innehållsförteckning:

- 2 Mats Peterz, Erik Vikkelsø Rasmussen & Karl-Göran Nilsson.
Havsfågelgruppens verksamhet 1983.
- 8 Rolf Jansson. Stormfågel/Mallemuk (*Fulmarus glacialis*) i Kattegatt 1983.
- 11 Erik Vikkelsø Rasmussen. Forekomsten af skråper/liror (*Procellariiformes*) i Kattegatt 1983.
- 16 Henning Nøhr. Stormsvaler.
- 21 Jørgen Hulbaek Christiansen. Havssula/Sule *Sula bassana*.
- 26 Mikael Hake. Labbar/Kjover *Stercorariidae*.
- 32 Bertil Oldén. Måsar i Kattegatt 1983.
- 38 Stig Rosén. Alkor/Alkefugle (*Alcidae*) i Kattegatt 1983.
- 40 Jean Rasmussen. Blåvand, efteråret 1983.
- 48 Rolf Jansson. Havsfåglar i Östersjön.
- 50 Bertil Oldén. Alkor omkommer i fisknät i Kullabygden.
- 51 Mats Peterz. Individmärkning eller dödsfälla.
- 52 Paul Eric Jönsson. Havsfåglar från färjor - en försöksstudie.
- 54 Adressförteckning.

Havsfåglar i Kattegatt - 1983, kan rekvireras genom att 25 svenska kronor sätts in på Kullabygdens Ornitologiska Förenings postgiro nr 2 24 39 - 4. Märk talongen "Havsfågelrapport 1983".

RAPPORT från
KULLABYGDENS
ORNITOLOGISKA
FÖRENING

Supplement 6

ISSN 0280-088X

Redaktör: Mats Peterz

Omslag: Rolf Jansson

Illustrationer: Rolf Jansson,
Jean Rasmussen
Thomas Rönnertz

Kullen 1984

HAVSFÅGELGRUPPENS VERKSAMHET 1983

=====

Mats Peterz, Erik Vikkelsø Rasmussen & Karl-Göran Nilsson

Havsfågelgruppen utkommer nu med sin sjätte årsrapport. Den liknar i stort sett sina föregångare och behandlar framför allt 1983 års observationer av havsfåglar i Kattegatt.

En nyhet, i och med årets rapport, är dock ett par artiklar med delvis andra infallsvinklar på havsfåglar samt om havsfåglar i andra områden än Kattegatt. Troligtvis är detta inledningen på en ny fas i Havsfågelgruppens arbete. Allt pekar på att den framtida verksamheten kommer att ha en bredare inriktning än tidigare. Ett exempel på detta är ett projekt rörande kartläggningen av fågelfaunan till havs i Kattegatt, som påbörjats sommaren 1984.

Årets rapport är något omfångsrikare än vanligt. Detta beror framför allt på det stora antal observationer som rapporterats till Havsfågelgruppen. Från verksamhetsåret 1983 har vi mottagit rapporter från de traditionellt mest besökta havsfågellokalerna i Danmark och Sverige (tabell 1, figur 1). Dock har, som framgår av observationsöversikten, ett par "nya" lokaler tillkommit. Tyvärr inkom materialet från Skagen vid en tidpunkt då flera arter redan bearbetats klart, varför observationer därifrån inte är med i alla artsammanställningar.

Huvuddelen av havsfågelsträcket i Kattegatt följer en medursrörelse i området. De riktningar som dominerar är syd längs svenska kusten, väst längs Norsjällands kust och nord längs Jyllands östkust. Ett minustecken "-" framför ett angivet antal i diverse tabeller visar fåglarna sträcka i motsatt riktning. Kombinationen 5-1 betyder t ex att man vid Hönö såg 5 fåglar sträcka mot S och 1 mot N, men vid Rörvig 5 fåglar mot W och 1 mot E.

Rariteter

Som vanligt har det även 1983 observerats ett antal rariteter. Alla dessa har naturligtvis inte granskats av respektive lands RK/SU och ska därför tills vidare betraktas som preliminära. Havsfågelgruppen har inte som uppgift att sortera bort potentiella RK/SU-fall. Vår principiella inställning, fastställd vid Havsfågelgruppens senaste årsmöte, är emellertid den att vi tar med sådana observationer med förbehållet att de ännu ej är granskade av RK/SU. Däremot vill vi inte utan vidare publicera iakttagelser som faller helt utanför mönstret utan att ifrågasätta och diskutera dessa. I årets rapport kan mindre liran / Almindelig Skråpe nämnas som ett exempel. En lång rad av felaktiga iakttagelser av en enskild art, kan på sikt helt förvränga bilden av dess uppträdande. Däremot spelar en enstaka felaktighet inte någon större roll vid bedömning av den totala havsfågelförekomsten.

Årsresumé och väder

Man måste sannerligen säga att vi 1983 fick en riklig kompensation för de sviktande havsfågelsiffrorna 1981-1982. Året måste betecknas som ett av de bästa på över tio år och är odiskutabelt det bästa sedan Havsfågelgruppen bildades 1978.

Januari präglades av milda västvindar med storm vid flera tillfällen, varvid flera stora och intressanta havsfågeltal registrerades. Bl a gjordes några av de första januarifynden av grå lira / Sodfarved Skråpe någonsin i Kattegatt. För årstiden ovanligt höga tal av alkor och tretåig mås / Ride noterades också.

Månaderna februari till juni gav väderförhållanden, som sett med havsfågелentusiasternas ögon inte var särskilt gynnsamma. Sista dagen i juli blåste det dock hårt ifrån väst och en del intressanta iakttagelser gjordes på flera lokaler.

Helt enastående blev höstsäsongen, som ju normalt också är den bästa perioden för att observera havsfågelsträck i Kattegatt. Redan i början på september infann sig årets första höststorm, och den blev faktiskt starten på ett massivt höststräck, som pågick under huvuddelen av september och hela oktober. Särskilt måste stormen den 19-21 oktober framhållas, under vilken nära nog kontinuerlig bevakning förekom på många lokaler. I samband med denna storm sågs havsfåglar som aldrig förr i Kattegatt och särskilt stormsvälorna stod i en klass för sig. Mycket stora antal av havssula, vissa labbar, m m inräknades också.

Även i november rapporteras några fina dagar liksom från årets sista storm kring jul och nyår.

Vindobservationer från 1983 har sammanfattats i tabell 2.

Havsfågelgruppens årsmöte

Årsmötet avhölls helgen 3-4 december 1983, med sammanlagt 15 deltagare, jämnt fördelade från Danmark och Sverige. Under mötet redogjordes för verksamheten under det gångna året. Det fortsatta arbetet och olika projekt diskuterades. Havsfågelrapportens framtid och utformning debatterades ingående. Beslut rörande förändringar av rapporten eller eventuella organisationsförändringar av hela Havsfågelgruppen sköts upp till kommande årsmöte.

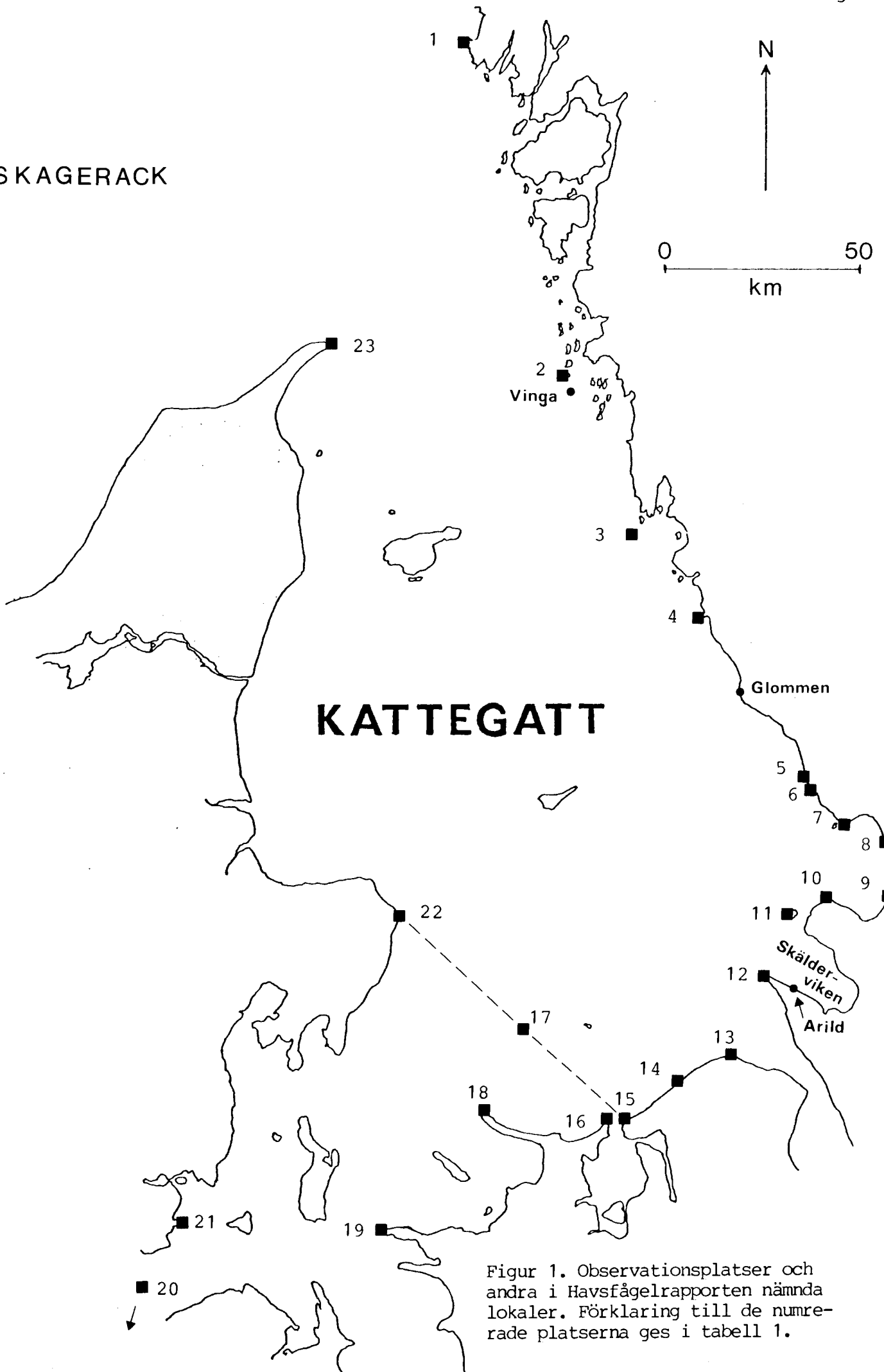
Deltagarna kunde lyssna till två intressanta föredrag. Först ett om grå lirans / Sodfarvet Skråpes förekomst i Danmark, bl a om sambandet mellan artens ökande uppträdande under senare år och förändringar i födotillgången. Därefter ett om Islands fågelfjäll.

Nästa årsmöte kommer preliminärt att äga rum den 24-25 november 1984 i Mölle, NW Skåne. Alla ornitologer som är intresserade av havsfåglar uppmanas att delta. Mer information kan erhållas från kontaktpersonerna.

Rapporteringschema

Alla observationer av havsfåglar från 1984 skall rapporteras till Havsfågelgruppen. För detta ändamål har ett särskilt rapporteringschema utarbetats. Det är viktigt att klockslag, sträckriktningar m m för varje art anges. Rapporteringschemat underlättar protokollföring i fält och senare bearbetning av det insamlade materialet. Scheman kan rekvireras från rapportmottagaren i respektive land.

SKAGERACK

Figur 1. Observationsplatser och andra i Havsfågelrapporten nämnda lokaler. Förklaring till de numrerade platserna ges i tabell 1.

Augusti (forts)

Lokal	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	
18					*								*						*		*	*	*	*			*	*	*	*		
22	*		*	*	*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
23		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	

September

Lokal	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
2																								*							
3					*	*	*				*					*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
4				*	*	*					*					*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
5						*					*					*							*								
7												*				*			*									*			
9																*			*									*			
12					*	*	*	*															*			*	*	*	*	*	
13					*	*	*	*															*		*	*	*	*	*	*	
15																							*		*	*	*	*	*	*	
16						*	*	*										*					*		*						
17									*																						
18										*														*							
22			*	*			*			*	*						*	*					*		*		*	*	*	*	
23	*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

Oktober

Lokal	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
1																	*														
2					*		*	*				*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
3	*	*	*		*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
4				*	*	*	*	*			*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
5	*			*	*	*	*	*			*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
6					*	*	*	*			*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
7												*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
9							*				*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
10									*			*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
11																	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
12				*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
13				*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
14				*															*										*		
15					*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
16				*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
17																				*					*		*	*	*		
18							*	*											*				*		*		*	*	*	*	
19							*	*										*				*		*		*	*	*	*	*	
20																							*		*		*	*	*	*	
21								*																*		*	*	*	*	*	
22	*				*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	
23	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

November

Lokal	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
1					*	*														*											
2	*	*			*	*													*												
3	*	*			*	*													*												
4		*																													
5	*				*							*				*			*	*											
6	*	*																	*	*						*					
7																			*												
8					*	*													*												
9				*	*														*												
11					*	*													*												
12	*	*			*	*													*												
13	*	*			*	*													*												
15																			*												
16																			*												
21										*									*												
22					*	*						*	*						*	*											
23	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*

December

Lokal	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
2											*					*										*	*	*	*	*	
5											*					*										*	*	*	*	*	
6											*					*										*	*	*	*	*	
8																														*	*
12																														*	*
13																														*	*
16																														*	*
21									*										*								*	*	*	*	*
22																		*									*				*

Tabell 2. Vinduppgifter, riktning och styrka (m/s), vid några väderstationer runt Kattegatt 1983.

Datum	2/1		7/1		8/1		9/1		10/1	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
Vinga	W 9	W 10	WSW 16	WSW 15	WSW 13	W 13	SW 17	W 10	W 12	WNW 15
Glommen	W 11	W 10	SW 15	SW 13	WSW 12	W 12	SW 13	WSW 11	W 16	W 13
Kullen	W 11	WSW 14	WSW 19	WSW 17	SW 13	W 14	SSW 16	SW 17	W 16	W 17

Datum	19/1		21/1		29/1		30/7		31/7	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
Vinga	NNE 15	N 14	W 16	WNW 16	W 19	NW 11	NW 14	WNW 9	WSW 8	SSW 6
Glommen	N 14	N 12	W 17	W 16	WSW 14	WNW 17	WNW 15	WNW 11	W 7	W 5
Kullen	NNW 14	NNW 12	W 22	W 21	W 23	WNW 22	W 14	WNW 10	WSW 7	W 5

Datum	6/9		7/9		21/9		22/9		23/9	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
Vinga	W 14	W 12	WNW 7	WNW 11	SW 14	SW 11	NNE 3	NNW 10	WNW 11	NW 5
Glommen	W 17	W 14	NW 11	WNW 10	SSW 13	SW 11	NNE 5	NNW 15	WNW 13	WNW 9
Kullen	W 19	WNW 15	WNW 12	NW 9	SSW 10	SW 14	NE 8	NW 14	WNW 11	WNW 9

Datum	25/9		26/9		28/9		29/9		5/10	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
Vinga	NNE 5	WSW 12	WNW 14	WNW 8	NW 11	NNW 10	E 3	NNE 2	SW 13	WSW 12
Glommen	NNW 10	WSW 8	W 12	W 10	NNW 12	NNW 11	Lungt	SW 1	SW 10	WSW 11
Kullen	N 8	W 7	WNW 12	WNW 9	NW 10	NW 9	SE 3	NE 4	SW 16	SW 17

Datum	6/10		8/10		12/10		13/10		14/10	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
Vinga	WNW 19	N 19	WSW 14	W 10	W 15	WNW 14	SW 11	SSW 13	SW 14	SSW 12
Glommen	W 20	NNW 15	W 13	W 11	W 16	WNW 16	SW 11	SSW 12	SSW 15	SSW 11
Kullen	WNW 21	NNW 16	W 14	W 16	W 17	WNW 14	SW 13	SW 10	SW 14	SW 14

Datum	18/10		19/10		20/10		21/10		22/10	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
Vinga	W 12	SW 10	WSW 18	WSW 26	WNW 16	NW 10	N 14	N 7	WNW 16	WNW 14
Glommen	W 15	SW 11	WSW 15	WSW 21	WNW 19	WNW 12	N 12	N 7	W 14	W 12
Kullen	W 14	SW 12	WSW 20	WSW 23	WNW 16	WNW 13	N 14	N 8	WNW 13	WNW 14

Datum	23/10		24/10		26/10		28/10		30/10	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
Vinga	WSW 11	SW 15	WNW 17	NW 12	W 12	W 14	W 12	NE 9	SW 19	SW 19
Glommen	WSW 11	SW 12	W 16	NW 12	W 17	W 16	W 12	WNW 12	SW 16	SW 15
Kullen	W 14	SW 19	WNW 12	NW 10	W 16	W 14	W 14	WNW 12	SW 15	SW 21

Datum	31/10		1/11		2/11		6/11		20/11	
Klockan	07	13	07	13	07	13	07	13	07	13
Vinga	W 15	WNW 13	W 9	SW 17	WNW 16	WNW 16	WSW 12	SW 8	W 14	WNW 19
Glommen	WSW 19	WNW 13	W 12	SW 11	W 15	WNW 13	WSW 9	WSW 8	W 15	WNW 17
Kullen	W 21	WNW 16	W 13	SW 19	WNW 16	WNW 16	SW 11	WSW 12	WNW 15	WNW 21

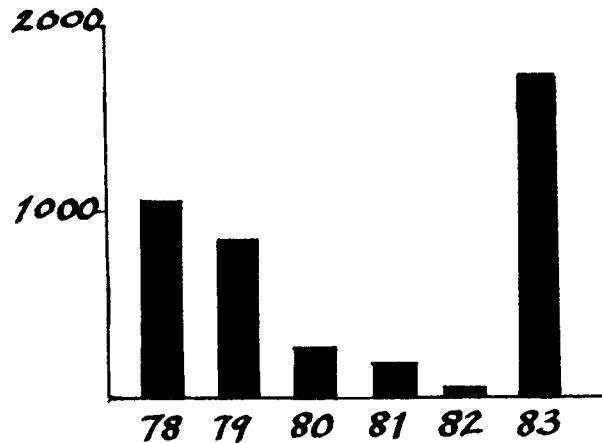
STORMFÅGEL/MALLEMUK (*Fulmarus glacialis*) i Kattegatt 1983.

Rolf Jansson

För Kattegatts del var 1983 ett rekordår för stormfågel (figur 1, Skagens siffror ej medtagna eftersom dessa saknas vissa år). Drygt 2700 exemplar noterades varav närmare hälften i oktober (tabell 1).

Tabell 1. Antal observerade stormfåglar i Kattegatt under 1983, fördelat på månader och totalt.

Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totalt
212	11	2	2	4	5	26	145	431	1253	614	11	2716

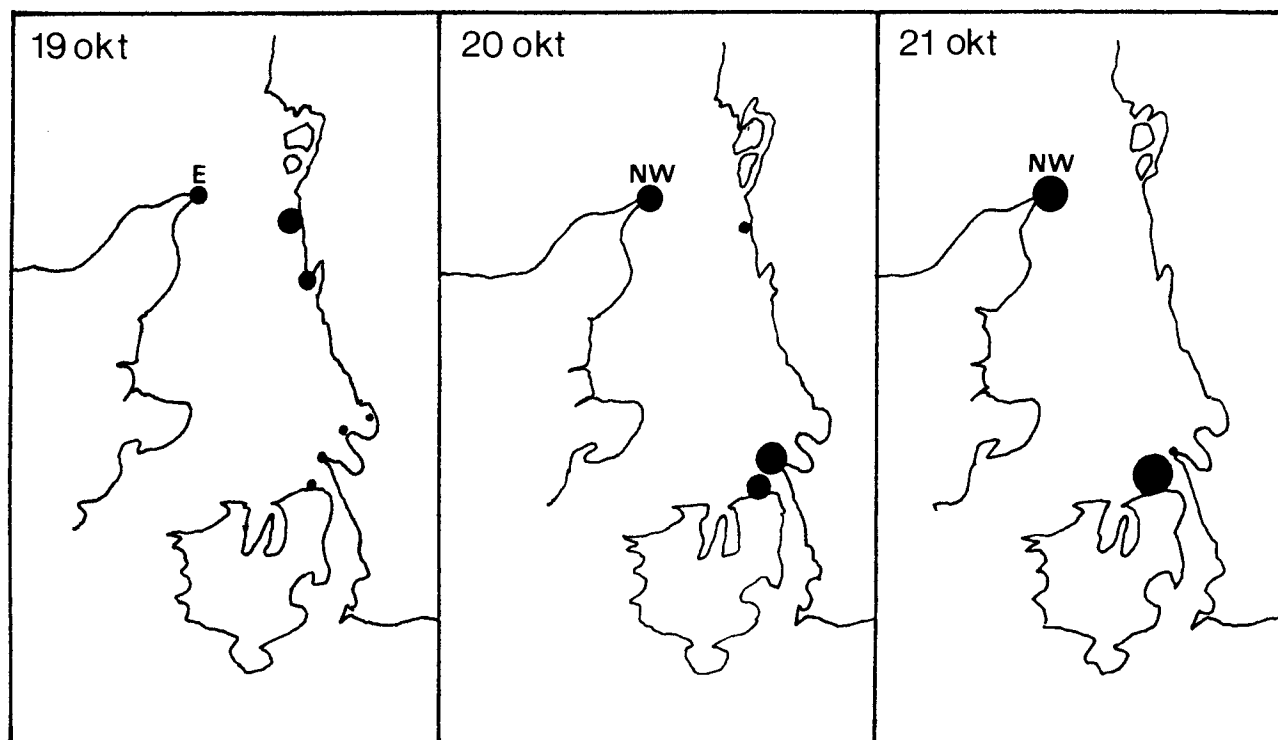
Figur 1. Antal årligen observerade stormfåglar i Kattegatt (utom Skagen) åren 1978-1983.

I tabell 2 redovisas endast fynd från jan, sep, okt och nov samt totalsummor. Vissa ojämnheter finns: Den 21 okt noterades Gilleleje 110 ex medan det närbelägna Kullen endast noterade 2 fåglar.

Från 17 okt till 2 nov sågs stormfåglar dagligen i Skälderviken. Blåsigtt väder medförde antagligen att många fåglar uppehöll sig i Kattegatt under denna period. Den 2 nov sågs hela 270 ex sträcka norrut vid Nidingen och 120 mot nordväst vid Skagen, varefter Kattegatt "tömdes" på stormfågel.

Sammanlagt 40 mörka stormfåglar har noterats:

Hönö: 2 7/1, 1 9/1, 1 19/10 och 1 30/10.
 Nidingen: 1 30/10 och 2 2/11.
 Getterön: 1 29/1.
 Hallands Väderö: 1 18/10 och 1 20/11.
 Kullen: 1 31/10.
 Skagen: 1 1/1, 6 7/1, 20 18/1 och 1 24/9.

• • • • •
1-5, 6-25, 26-50, 51-100, >100 ex

Figur 2. Observationer av stormfåglar vid olika lokaler runt Kattegatt under tre på varandra följande dagar i oktober 1983. Man kan här se hur stormfåglarna först kommer in från väst mot Bohuslän och norra Hallandskusten. Därefter rör de sig ner till södra Kattegatt och lämnar slutligen området mot NW efter att stormen kulminerat.

Tabell 2. Observationer av stormfågel i Kattegatt 1983.

Januari	1	2	5	7	8	9	10	18	19	20	21	22	23	25	26	28	29	30
Hönö		8		12	3	10	2	1			1	3			1	3		1R
Nidingen		25																
Getterön				3-1	16-1						-1					-1	1	
Busör/Skallen				1	1-1													-1
Påarp																		2
Skälderviken			1R						1			1	1					4
Kullen		1					2				1	2						28
Gilleleje									8				2					2
Rörvig									1									
Skagen		2		16R				40R		2				2				

FOREKOMSTEN AF SKRÅPER/LIROR Procellariidae I KATTEGAT 1983

Erik Vikkelsø Rasmussen

Almindelig Skråpe / Mindre lira (Puffinus puffinus)

Man må sige, at antallet af observationer af denne art er steget voldsomt i 1983, set i forhold til tidligere år. Antallet af fugle per lokalitet fordeler sig således:

	Mdr.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Tot
Hönö										1				1 ex.
Getterön							1			1	1			3 ex.
Skälderviken											1			1 ex.
Kullen						2	3			2				7 ex.
Gilleleje		1								14	11	6		32 ex.
Rørvig								2		1	1			4 ex.
Fornaes								1						1 ex.
Skagen				1						3	1			4 ex. *

* Den samme fugle var stationær 22/9 - 15/10 ved Skagen.

Vi er i den situation, at arten er på listen over de arter som skal beskrives i DK, hvilket vil sige at de godkendte vil fremgå af SU's årsliste.

Når man ser på ovennævnte materiale, er det især de mange fugle ved Gilleleje der falder i øjene. Jeg personligt tvivler på, at der er foretaget en korrekt artsbestemmelse. Det tillader jeg mig på baggrund af følgende:

- 1: Et større influx dette efterår for arten ville uden tvivl vise sig på mere end en lokalitet. Især er det bemærkelsesværdigt, at Kullen "kun" har 7 ex. (Ingen i oktober trods god dækning.)
- 2: Tilmed er årstidsvariationen så stor, at den kan bruges som et væsentligt argument. Hvis vi ser bort fra Gillelejetallerne, er fordelingen 1/6 - 30/9 82 %, heraf 35 % i juli, hvilket er helt på linie med de senere år. Gillelejes tal er helt ved siden af, idet 53 % er fra 1/10 - 30/11. I hele denne periode er der kun set 3 (tre !) fugle andre steder tilsammen !

Konklusion: Årets nettoresultat blev altså på minimum 21 fugle, og de 32 ex. ved Gilleleje har jeg altså indtil videre tilladt mig at se bort fra. Det vides dog, at der i flere tilfælde er foretaget en korrekt bestemmelse - disse vil fremgå af SU's årsliste.

Som vi vel også ventede, er der kun rapporteret yderst få i de mange stormperioder i sidste kvartal. Statistikken holder stik - et fund fra oktober er mere sensationelt end et fund fra juli måned !

Sodfarvet Skråpe / Grå lira (*Puffinus griseus*)

Året 1983 blev et rekordår for hovedparten af Kattegatlokaliteterne, og i alt rapporteredes max. 276 Sodfarvede Skråper.

Januar prægedes af kraftige vestlige vinde og det resulterede i en række observationer af arten, ligesom ét eksemplar blev set i marts måned. Arten er endest to gange tidligere observeret i januar og aldrig i marts. Langt hovedparten af fuglene (96 %), er set i den traditionelle periode mellem 30/7 og 31/12 med en markant top under de kraftige oktoberstormene. Iagttagelserne blev især gjort på dagene 6/9, 6/10, 8/10, 12/10, 18-20/10 og 20/11.

Der er flere dage i efteråret der gav anledning til et nærmere studie, men af pladshensyn har jeg måttet prioritere, og har derfor valgt at fokusere på den 6/10. Som ventet er de ved Kullen, Gilleleje og Rørvig fortrinsvis gengangere. Dette fremgår meget tydeligt af Figur 1, og er vel nok vort hidtil bedste eksempel på gengangerne. Det ses at fuglene hovedsageligt kom i tre perioder, og perioderne uden fugle på respektive lokaliteter er angivet ved "/".

Med et så præcist og flot materiale fra den 6/10, er der baggrund for korrektion af potentielle gengangere/hastigheder. Disse fremgår af Tabel 1. Det skal dog som tidligere pointeres, at udregningen af hastigheder respektive lokaliteter imellem, skal tages med mange forbehold. I årets tabel, er der ikke korrigeret for vindhastighed og retning, hvilket nogle forfattere foretækker. Iøvrigt vil jeg blot henvise til 1980-rapporten.

Ialt blev der den 6/10 registreret tilsammen 51 ex., og når dette tal renses for formodede gengangere, er resultatet på 26 ex.. Registreringsprocenten (N = 26 ex.) denne dag for de tre kendte lokaliteter er herefter: Kullen 73 %, Gilleleje 62 %, Rørvig 62 %.

Storskråpe / Större lira (*Puffinus gravis*)

To observationer fra 1983 på dagene 30/1 og 19/10, henholdsvis fra DK og S. Resultatet vil fremgå af SU/RK's årsliste, hvis de godkendes.

Kuhls Skråpe / Gulnäbbad lira (*Puffinus diomedea*)

Et eksemplar rapporteret fra 24/10 DK skal forelægges SU/RK, og hvis resultatet blevet positivt vil den fremgå af årslisten.

Lille Skråpe / Dvärglira (*Puffinus assimilis*)

En observation fra 31/12 DK skal forelægges SU/RK, og hvis den godkendes vil den fremgå af årslisten. Arten er set i Danmark tidligere, hvilket var den 18/9 1912 i Skagerrak.

Tabel 1. Sodfarvet Skråpe 1983 - antallet per den 6/10. Se teksten.
A = Kullen, B = Gilleleje, C = Rørvig.

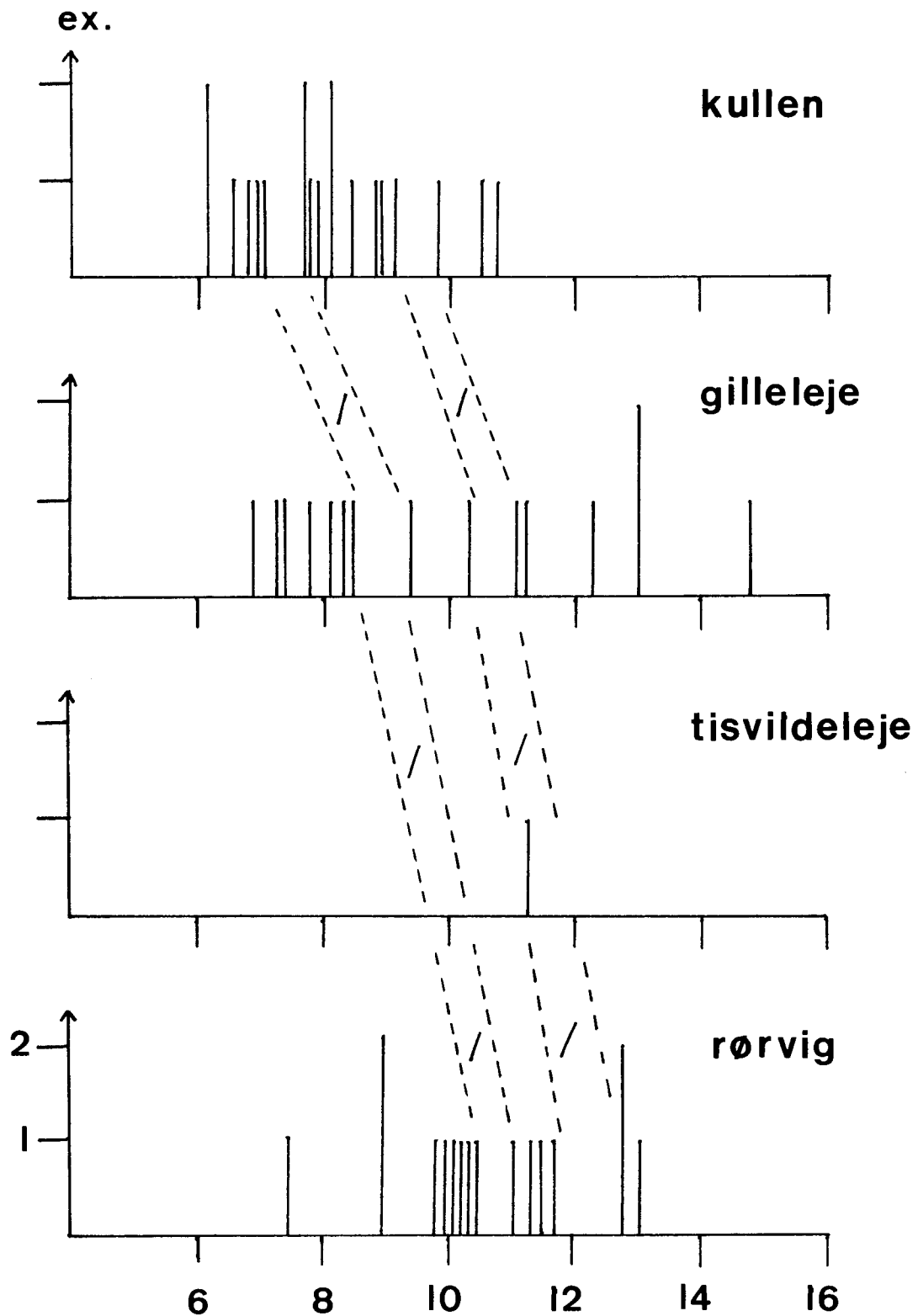
Lokalitet			A-B			B-C			A-C		
A	B	C	Avst km	Tid min	Hast km/t	Avst km	Tid min	Hast km/t	Avst km	Tid min	Hast km/t
/	+	/									
/	6.50	7.31				36	41	53			
6.18	7.15	9.00	21	57	22	36	105	21	54	162	20
6.18	7.18	9.00	21	60	21	36	102	21	54	162	20
6.35	7.47	9.56	21	72	18	36	129	17	54	201	16
6.49	8.10	9.58	21	81	16	36	108	20	54	189	17
6.52	8.15	10.02	21	83	15	36	107	20	54	190	17
6.56	8.26	10.12	21	90	14	36	106	20	54	196	17
7.40	/	10.15							54	155	21
7.40	/	10.17							54	157	21
7.44	/	/									
7.53	9.24	11.05	21	91	14	36	101	21	54	192	17
8.11	/	/									
8.11	/	/									
8.27	/	/									
8.56	/	11.20							54	144	22
8.58	/	11.25							54	147	22
9.08	10.19	11.34	21	71	18	36	75	29	54	146	22
9.49	11.04	12.45	21	75	17	36	101	21	54	176	19
/	11.08	12.45				36	97	22			
10.30	/	/									
/	/	13.01									
10.43	12.15	/	21	92	14						
/	13.00	/									
/	13.00	/									
/	14.44	/									
Gennemsnittlig hastighed:					17		24		19		

Tilsammen er der set i alt 51 ex., og når materialet renses for formodede gengangere bliver resultatet reduceret til i alt 26 ex. Registreringsprocenten på respektive lokaliteter: Kullen 73 %, Gilleleje 62 % og Rørvig 62 % af N = 26.

* * * * *

Skråpe sp. / Obeständ lira (Puffinus non det.)

Som ventet en del observationer i efteråret: 2/1 1 Nidingen (Grå ?), 10/6 Nidingen (Mindre ?), 30/7 Kullen (Större/Gulnäbbad), 22/9 1 Nidingen, 22/9 3 Gilleleje, 6/10 1 Kullen, 12/10 Skagen (Alm. ?), 17/10 1 Nidingen (Grå ?), 22/10 1 V Rørvig, 27/10 1 Skagen (Stor/Kuhls), 29/10 1 Tyludden, 31/10 1 N Nidingen, 1/11 1 Busör og 31/12 1 S + 1 N Påarp.

Figur 1. Antallet av Sodfarvede Skråper den 6/10 1983 på fire udvalgte lokaliteter. Perioderne uden fugle, er angivet ved "/" - perioder der går igen på alle lokaliteterne. N = Kullen 19, Gilleleje 16, Tisvildeleje 1 og Rørvig 16.

Stormsvaler

Henning Nøhr

Stor stormsvale / Klykstjärtad stormsvala Oceanodroma leucorhoa.

Som en række andre stormfugle optrådte Stor stormsvale i stort antal medio oktober 1983, betinget af vedvarende lavtryk fra Nordatlanten men også en høj observationsintensitet, især på den svenske vestkyst.

I alt 97 observationer, hvoraf 3 i januar ligeledes i forbindelse med lavtryksfremstød og heraf følgende kuling fra vest og nordvest.

Trækkets forløb medio oktober skal kort beskrives. 16.-17. oktober blæser det op fra syd drejende mod sydvest og vindstyrken stiger til 20 m/s (hård kuling). Disse vindforhold har givet presset stormsvaler, der via lavtryk fra nordatlanten er drevet ind i Nordsøen, op i Kattegat. 18. oktober er vinden drejet om i vest, stadig med kuling styrke, og de første fugle registreres i den nordlige del af Kattegat (Hönö). D. 19. oktober går vinden efterhånden om i nordvest og vindstyrken tiltager til 25 m/s (storm) og endda om natten med en kulmination med vindstyrker på op til 40 m/s (orkan). I disse dage foretog de indblæste fugle et træk ned langs den svenske vestkyst (se figur 1) og tidsforskydningen langs observationslokaliteterne er slående. Kulminationen ved Hönö d. 18.10. følges af et maksimum ved Getterön d. 19.10, hvorimod Kullen og Rørvig først kulminerer d. 20-21.10. Der er altså tydeligt tale om gengangere i det foreliggende materiale, men hvor høj denne procent er kan ikke umiddelbart bestemmes.

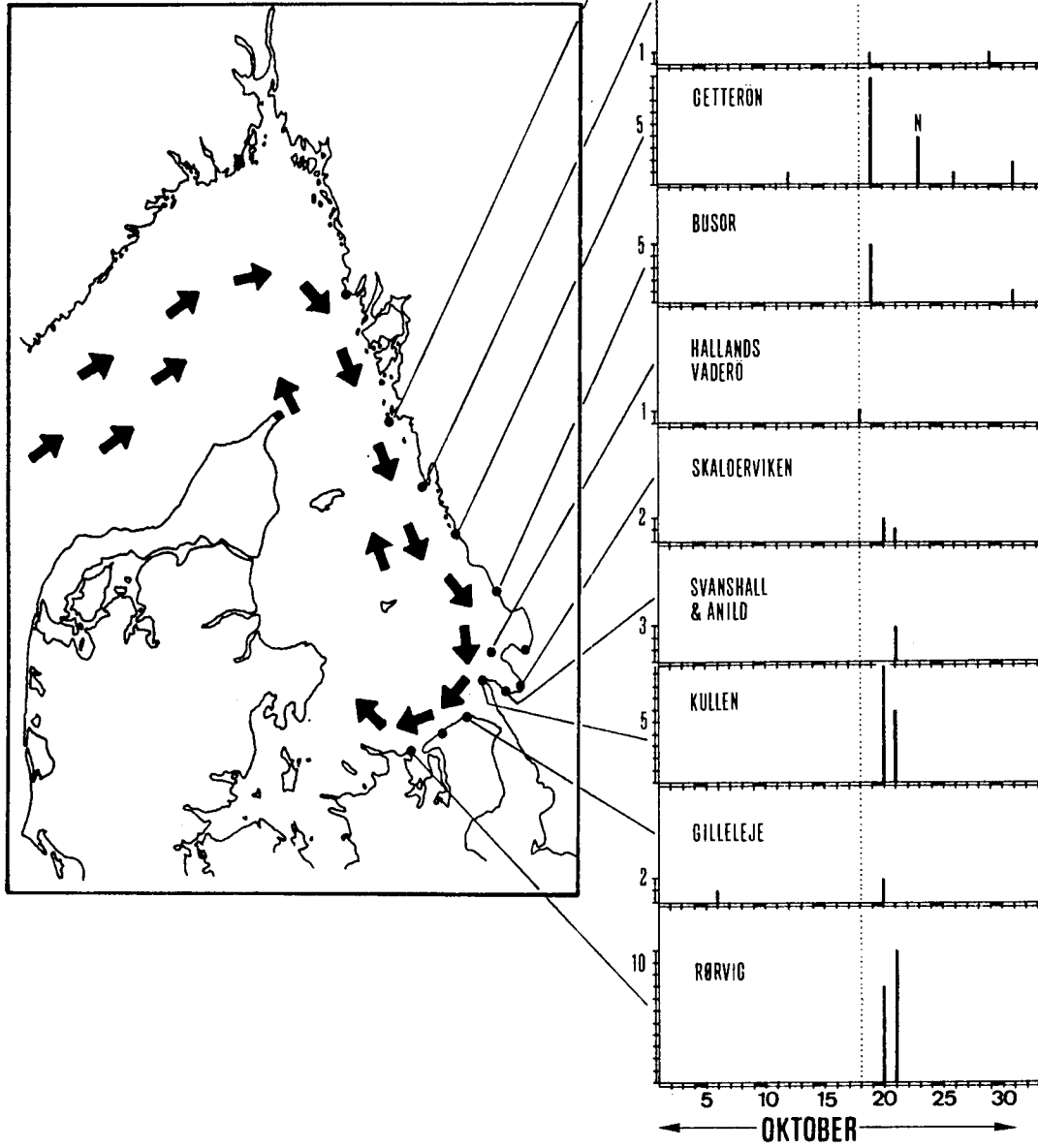
Tidsforskydningen ses også tydeligt på materialet fra Kullen og Rørvig d. 20.10. (figur 2). På begge dage haves observationer fra daggry, og mens der på Kullen iagttages Store stormsvaler lige fra morgenstunden, ses de første ved Rørvig omkring middagstid. Det tyder således på, at der er tale om gengangere ihvertfald for nogle af iagttagelserne. Median tidsforskydningen er på ca. 5 timer, og dette giver en flughastighed på 11.6 km/t., hvilket virker ret langsomt. Man må her huske på, at d. 20. oktober stadig var præget af vestlig kuling, og at stormsvaler ikke har mulighed for at krydse mod vinden som andre stormfuglearter. De vil således på den givne strækning være indeni en typisk "modvindssituation".

Denne tidsforskydning og iagttagelsen af nordtrækkende fugle ved Getterön d. 23. oktober og ved Skagen d. 28. oktober, efter at vinden har lagt sig, tyder på, at de Store stormsvaler som andre stormfugle har foretaget et cirkeltræk i Kattegat.

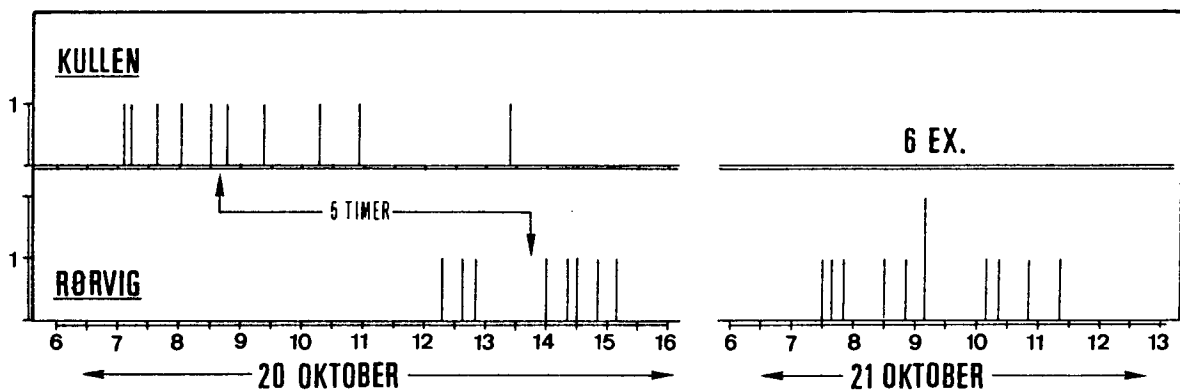
Igen ultimo oktober iagttages Store stormsvaler i det nordlige Kattegat (Hönö, Nidingen, Getterön) ned til Busör/Skallen, men varigheden af lavtryksfremstødet er af en sådan længde, at fuglene ikke presses længere ned i Kattegat. Allerede d. 1. november ses nordtrækkende fugl ved Hönö.

På figur 3 er iagttagelserne fra Kattegat sammenlignet med forekomsterne ved den danske vestkyst, primært Blåvand. Der ses markante forekomster ved Blåvand allerede d. 17. oktober, hvilket tyder på, at stormsvalerne er presset et godt stykke ned i Nordsøen, før sydvesten-vinden leder fugle ind i Kattegat. Den to-delte kulmination ved Blåvand kan indikere, at stormsvalerne presses ind mellem Norge og Skotland i "bølger", betinget af de enkelte cyklonfremstød.

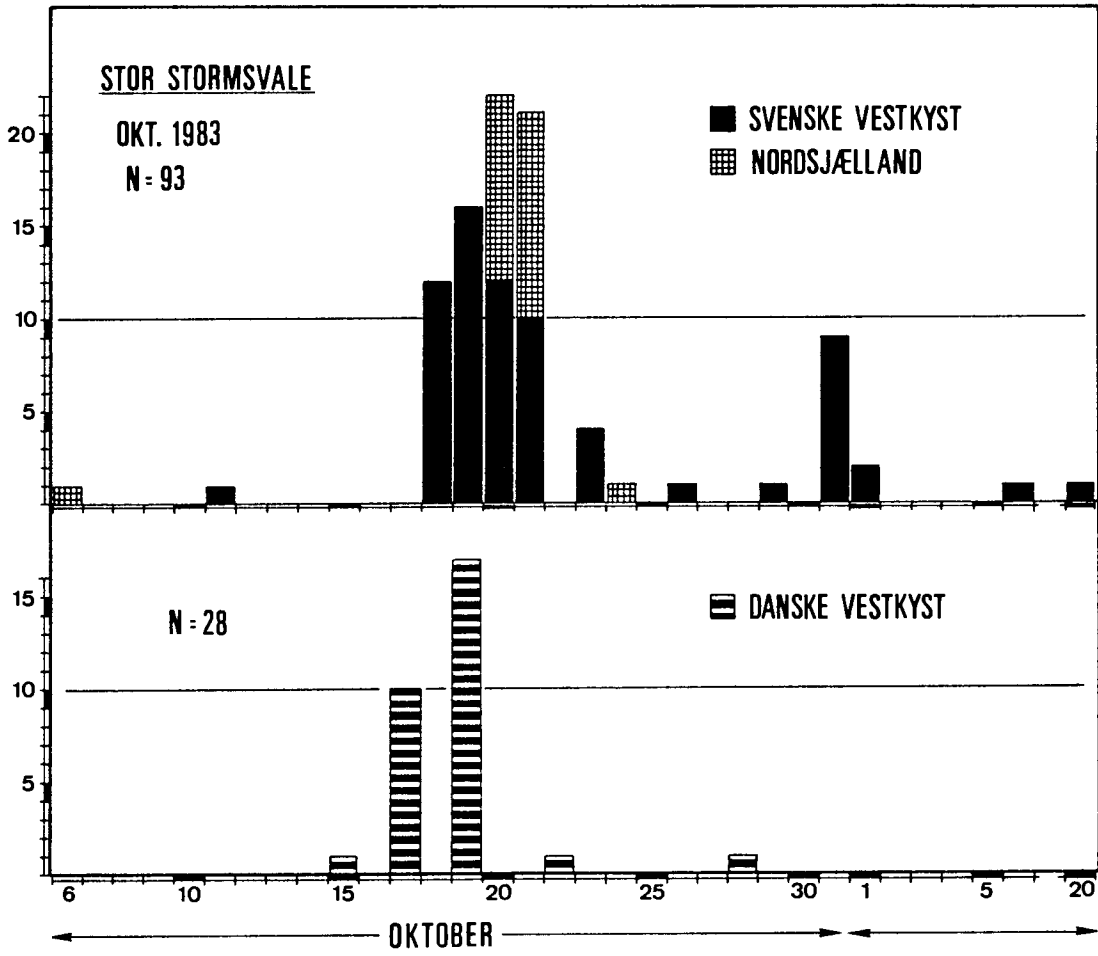
Figur 1

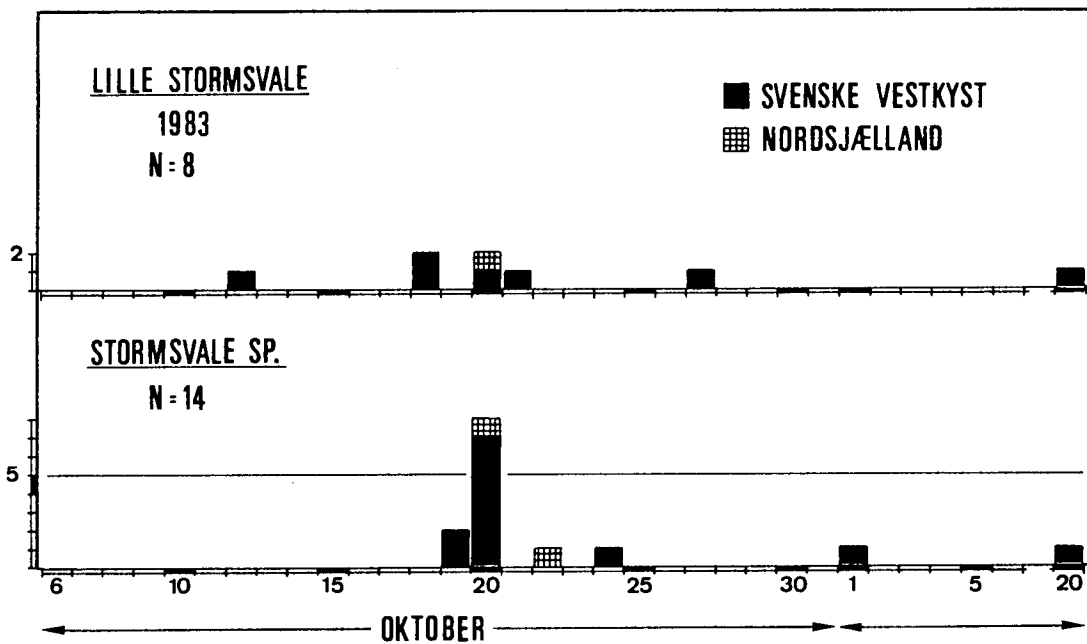
Figur 2

Figur 3

Figur 4

Tabel 1

Stor Stormsvale

	januar		oktober											november			Total	
	02	09	06	11	18	19	20	21	23	24	26	28	29	30	31	01		06
Hönö	1			11	1										6	2(1N)		21
Nidingen					1								1					2
Getterön				1N	9			4N		1					2			17
Busor/Skallen		2			5										1		1	9
Båstad																		
Hallands Väderö					1											1		2
Skälderviken							2	1										3
Svanshall/Arild								3										3
Kullen							10	6										16
Gilleleje				1			2			1								4
Tisvildeleje																		
Rørvig							8	11										19
Skagen														1				1
Total																		97

I september 1978 blev der observeret store mængder af Store stormsvale i Vesteuropa, bl.a. 149 d. 17. september ved Blåvand (Nøhr 1980), og adskillige tusinder af observationer fra England, Holland og Frankrig. Derimod blev der ikke observeret ualmindeligt mange i Kattegat. Hvorfor er det så nærmest omvendt i efteråret 1983 ?. Dette kan umiddelbart forklares ved vindretningerne. Under lavtryksfremstødene i 1978 var nordlige og vestlige vinde fremherskende og disse har ikke trængt stormsvale ind i Kattegat, hvorimod dette var tilfældet i år med sydlige vinde.

Det tyder altså på, at vindretningen og selvfølgelig vindstyrken er essentiel for forekomsten af større mængder af Stor stormsvale i Vesteuropa og herunder Kattegat. Arten er så vindfølsom, idet den ikke har fysisk mulighed for at udnytte vind f.eks. ved krydsning, at den helt er overladt til dette elements betingelser. Årstiden spiller derimod ikke den store rolle, bare vejrtilstandene opstår i september til november måned.

Lille stormsvale / Stormsvala *Hydrobates pelagicus*

Ialt 8 observationer, alle knyttet til lavtryksfremstød fra Nordatlanten i oktober og november måned. Tidsforskydningen mellem lokaliteterne på den svenske vestkyst anes som hos Stor stormsvale og det er givet, at arten er fulgt med influxen af stormsvale fra Nordsøen. De nordatlantiske efterårspopulationer er i høj grad præget af Stor stormsvale, der fra de store nordamerikanske ynglepladser på bl.a. New Foundland foretager et midtatlantisk sydtræk. Undersøgelser af artssammensætningen tyder på en 9:1 fordeling mellem Stor stormsvale og Lille stormsvale, og dette forklarer, hvorfor der kun ses relativt få Små stormsvale i disse influx, der presses ind fra Nordatlanten.

Figur 4 viser fordelingen af observationer i Kattegat-området, i tabel 2 uspecificeret på lokaliteter. Fordeling Stor/Lille Stormsvale er 12:1

Tabel 2 Lille Stormsvale

	oktober					november	Total
	12	18	20	21	27	20	
Hönö	1				1		2
Getterön	1	1					2
Busor/Skallen						1	1
Hallands Väderö			1				1
Svanshall/Arild				2			2
Kullen			1				1
Rørvig			1				1
Total							8

Tabel 3 Stormsvale sp.

	oktober				november		Total
	19	20	22	24	01	20	
Getterön	1	1		1			3
Påarp						1N	1
Båstad					1		1
Hallands Väderö	1	1					2
Kullen			5				5
Tisvildeleje		1					1
Rørvig				1			1
Total							14

Ubestemt stormsvale / stormsvale sp.

14 observationer fra perioden medio/ultimo oktober og november måned. Alle iagttagelser falder sammen med trækforekomster af begge stormsvalearter, men ihvertfald iagttagelserne fra Kullen d. 20. oktober formodes at henhøre til Stor stormsvale.

Fordelingen ses på figur 4 og i tabel 3.

Ialt 115 observationer af stormsvale fra Kattegat i efteråret 1983 og 119 på årsplan. En flot total, der følger de andre store forekomster af stormfugle. Man skal dog tage tallene med forbehold. Graden af dobbeltregistreringer fra lokaliteterne kan være høj, især tydeligt gennem tidsforskydningen. Iagttagelserne af 16 Store stormsvale ved Rørvig d. 20.-21. oktober kan udmærket være de samme som ses ved Kullen i de samme dage.

Ref

Nøhr, H. (1980): Forekomsten af stormsvale i Danmark i september 1978 - Feltornitologen no. 4 (1980) s. 131-134

SULE / HAVSSULA *Sula bassana*
 =====

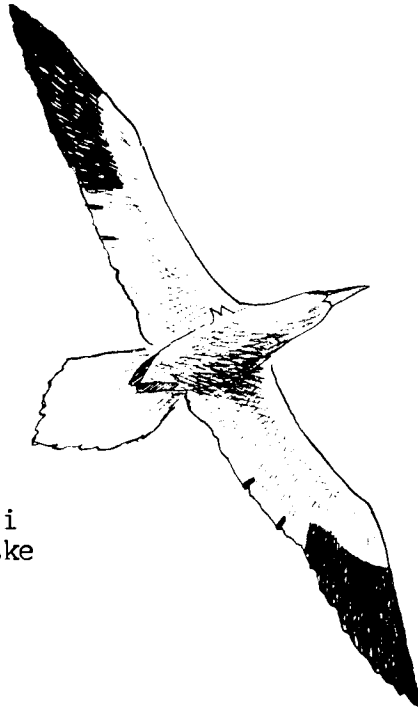
Jørgen Hulbæk Christiansen

I 1983 blev der set flere sulere end nogensinde tidligere i de år, hvor ornitologer har "sysslet" med havobservationer i Kattegat (siden ca. 1970). Oplevelserne startede allerede i Januar med ialt 11 iagttagelser (5 svenske og 6 danske), noget som ikke er helt normalt. Denne forekomst skal ses i sammenhæng med de ret mange fund fra december 1982 (se HIK 1982), og er givetvis betinget af det usædvanligt milde og vestenvindsprægede vejr i disse 2 måneder.

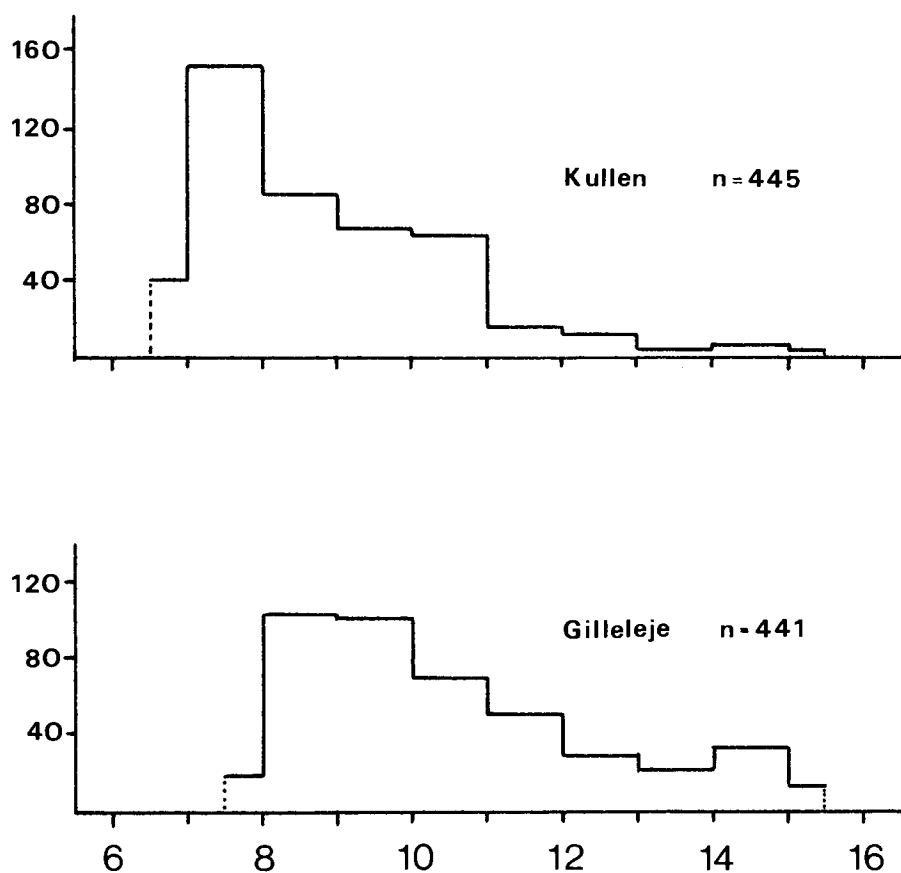
Forårsobservationer var få. Det blev kun til ca. 25 fugle på 5 forskellige lokaliteter mellem 22/4 og 5/6.

Efteråret var som helhed det hidtil bedste, og vil nok især blive husket for det for kattegatobservatorer imponerende træk, der kunne ses i dagene 18. - 20. oktober på flere svenske vestkystlokaliteter og ved Kullen og Gilleleje. De mest spændende dage præsenteres i appendix (dage med under 10 ex. på en given lokalitet og rastobservationer er udeladt, dog ikke januar og decemberobservationerne).

Ved et gennemsyn af tabellen ses flere eksempler på det traditionelle forekomstmonster. Desværre er der ikke detaljerede oplysninger om tider på fuglene fra flertallet svenske vestkystlokaliteter. Alligevel er det tydeligt ved flere tilfælde at indtrækket i Kattegat sker højt oppe på Bohuslän-kysten og fortsætter ned langs vestkysten til Kullen, hvor trækket fortsætter langs sjællands-nordkyst, når vinden er drejet til NW. Udtrækket foregår ved Skagen når vinden er aftaget. Det bedste eksempel ses i dagene 18/10 - 21/10. D. 20/10 var der fin bevogtning ved Kullen og Gilleleje og figur 1 ses trækkets tidsmæssige forløb på disse to lokaliteter. Som det ses kulmerede trækket ved Kullen mellem kl. 7.00 og 8.00 og ved Gilleleje mellem 8.00 og 10.00. En times forskydning af trækket kan umiddelbart virke som meget på to ret nært beliggende lokaliteter som disse (ca. 22 km). Men fuglene har sandsynligvis været noget udmattede efter den kraftige og langvarige storm, der herskede i dagene inden.

Ref. januar 83

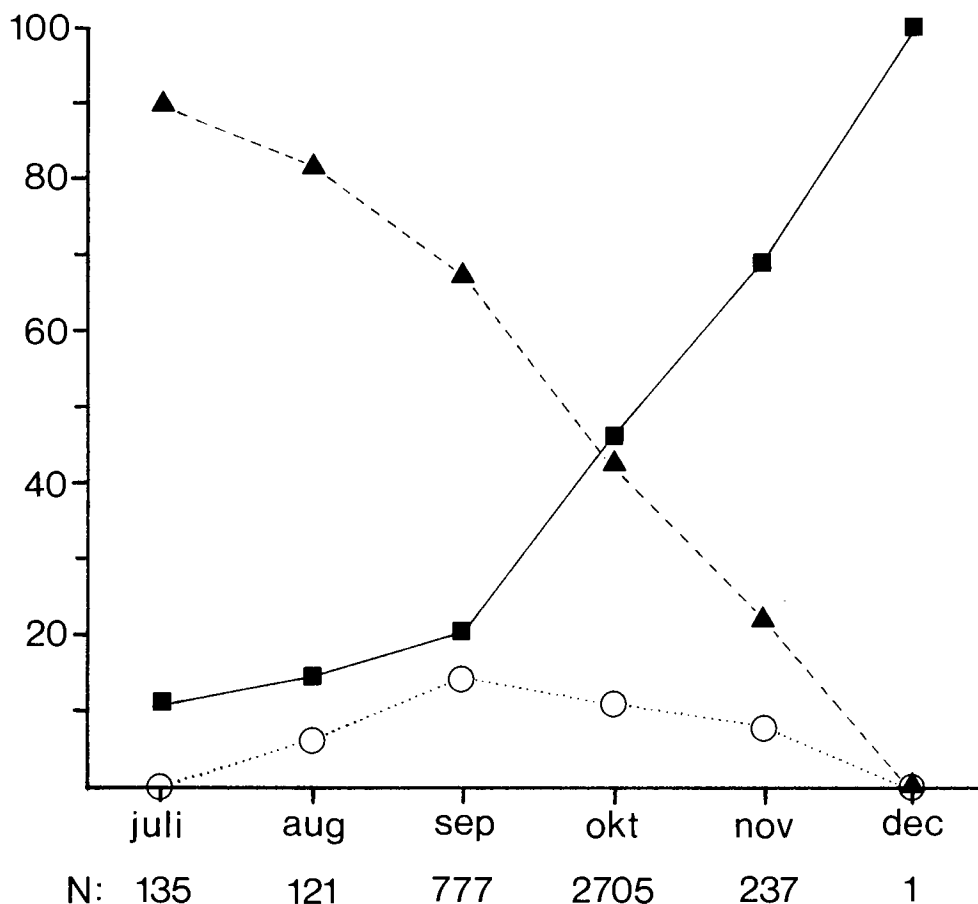
Figur 1: Suler pr. time ved Kullen og Gilleleje 20/10 1983.

At aldersbestemme suler prioriteres ikke lige højt alle steder. Man må beklage, at der fra lokaliteter som Hönö og Getterön kun foreligger aldersbestemmelse af henholdsvis 0,9 og 0,5 % af fuglene. På andre fine sule lokaliteter aldersbestemmes langt flere fugle. I tabel 1 er vist hvor stor en andel af de iagttagne suler, der er blevet aldersbestemt på nogle andre vigtige sulelokaliteter.

Tabel 1: Aldersbestemte suler i % på en række lokaliteter.

Sotnäset	30,4	Gilleleje	80,5
Nidingen	53,8	Rørvig	88,5
Hallands Väderö	87,7	Fornaes	64,2
Kullen	79,3	Skagen	73,5

Ialt blev 3976 suler aldersbestemt. Hvis man betragter fordelingen af ad., imm. og juv. fås et billede som vist i figur 2. Det viste billede med stigende ad. % i løbet af efteråret passer pænt med tidligere resultater fra f. eks. Blåvands Huk på Jyllands vestkyst, og fra det sydøstlige England.

Figur 2 : Aldersfordeling i % pr. måned af ialt 3976 aldersbestemte suler i Kattegat 1983. Ad. (5 K +) = ■, Imm. (2-4 K) = ▲, Juv. (1 K) = ○.

På 2 godt dækkede lokaliteter i nord og sydenden af Kattegat er der groft set god overensstemmelse mellem den samlede fordeling af ad. (5 K), imm. (2-4 K) og juv. (1 K) i %, når man ser på månederne sept. - nov. (se tabel 2).

Tabel 2: Aldersfordeling i % ved Skagen og Kullen sept.- nov. 1983.

	Ad.	Imm.	Juv.	N
Kullen	11,0	47,0	42,0	737
Skagen	9,5	52,3	38,2	1806

Til sidst skal det blot nævnes, at Skagen havde rastende fugle (ialt 494) mellem 31/7 og 27/10 med 12/10 100 og 27/10 75 som de bedste dage, og at der fra færgeruten Grenå-Hundested d. 21/10 blev iagttaget 5 suler (alle Imm.).

Appendix.

	2/1	7/1	8/1	11/1	18/1	19/1	22/1	30/1	30/7	31/7	12/8	15/8
Sotenäset											2-11	5-3
Hönö	1	1R		1								
Getterön			-1									
Busör									4			
Kullen			1						20			
Gilleleje						1	1		4			
Rørvig									6			
Gniben									11			
Fornaes									1			
Skagen					1		-1	2		85	-1	10-10

	28/8	31/8	5/9	6/9	7/9	10/9	11/9	17/9	20/9	21/9	24/9
Hönö											15
Nidingen				1-1			-1		36	35	20
Getterön			13	18							-1
Busör				1							
Kullen				>65	11						
Gilleleje				31	14						
Rørvig					15						
Gniben											3
Skagen		27	13		8	151	27	55	14	24	10

	25/9	26/9	28/9	29/9	6/10	8/10	9/10	10/10	11/10	12/10
Nidingen			1		2	1			39	
Getterön						4			1	
Mellbystrand										3
Hovs Hallar										46
Kullen		2	1		10-2	5	1	1	1	54
Gilleleje	6		3		10				1	12
Tisvildeleje					2					
Spodsbjerg	2									
Rørvig	11				15					
Røsnaes						1				
Fornaes			1			2				
Skagen	41	35	81	15	6	30	19	4-58	21	14

Appendix (forts.).

	13/10	14/10	16/10	17/10	18/10	19/10	20/10	21/10	22/10
Sotenäset				66					
Hönö	3	10	54	87	350	145	30		1
Nidingen	1	2	1	30	-74	52	4	2 W	-9
Getterön	1	23	2	11	59	318	3		10
Busör						-9	2		8-4
Tyludden		6				9	2		
Hovs Hallar		2							
Hallands Väderö					4	111-8	14-1		
Kullen	7-1	1			7	96	445-4	2	22-15
Gilleleje						11	441	40	18 -2
Tisvildeleje							50		
Spodsbjerg							37	4	
Rørvig						3	71	35	28
Gniben									18
Fornaes						2	1	14	
Skagen	76	76-50		5-21	57-16	5-3	130-3	250	27 -5

	23/10	24/10	25/10	26/10	27/10	28/10	29/10	30/10	31/10
Hönö	13			120	96	5	2	70	85
Nidingen	4	4		13	4	2		6	45
Getterön	-20	3		1-1		6		1	
Busör	3-3								
Skallen									1
Tyludden								1	
Kullen	10-4	71-2		10-2	2-1	5		3	25-1
Gilleleje	49	58	16	6	4				22
Spodsbjerg	1								
Rørvig	8			3					4
Fornaes							6		
Skagen	71	155	14		6	130	78	100	17

	1/11	2/11	3/11	6/11	30/12	31/12	Totalt
Sotenäset				180			267
Hönö	40	55		10	2		1210
Nidingen	8	34		3			355 -85
Getterön		19					507 -22
Busör							26 -16
Skallen		2-1					5 -1
Tyludden							18
Mellbystrand				1			4 -1
Hovs Hallar							48
Hallands Väderö							129 -9
Kullen	3-1	58-2					977 -36
Gilleleje	21	2	1			1	774 -2
Tisvildeleje							52
Spodsbjerg							44
Rørvig							199
Røsnaes							1
Gniben							35
Fornaes				7			53
Skagen	3	43	23	42			2016-168

LABBAR / KJOVER Stercorariidae

=====

Mikael Hake

1983 blev, liksom året innan, ett mycket gott år för samtliga labbararter. Trots något olika väderförhållanden, överensstämmer 1983 års totalsummor väl med 1982 års. Enda undantaget står storlabbarna för, vilka i oktober noterades i rekordhög antal jämfört med tidigare år.

Bredstjärtad labb / Mellemkjove Stercorarius pomarinus

Tabell 1. Dagssummor för sträckande bredstjärtade labbar under januari, samt vid vissa utvalda dagar i oktober 1983.

	2.1	6.1	7.1	8.1	9.1	14.1	16.1	18.1	19.1	21.1	22.1	28.1	29.1
Hönö		1	2					2				1	
Getterön			3										
Rönnen								1					
Kullen						2				2			
Viken											1		
Helsingb.			2										
Gilleleje	1			2	2		1	1	5	1	3		
Rörvig							2		1				1

	18.10	19.10	20.10	21.10	24.10	26.10	30.10	31.10	Totalt
Hönö	1	5	1				1		15
Nidingen		2					1		6
Getterön		2							8
Mellbystrand									2
Hl Väderö	2	1							3
Rönnen									3
Kullen	1		10		2	3		11	35
Viken									1
Helsingborg									2
Gilleleje		1	7			1		2	38
Tisvildeleje							1		1
Rörvig									6
Stenderup Hage									1
Fornaes									2
Skagen	2	-1	1	2	2		1	2	45

Tabell 2. Månadsvis fördelning av antalet sträckande bredstjärtade labbar i Kattegatt 1983.

Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totalt
41	0	0	0	1	0	0	0	13	98	15	0	168

De överlägset flesta individerna observerades under sista halvan av oktober i samband med lågtryckspassager från väst och därtill hörande hårda pålandsvindar. Det stora antalet fynd i januari är intressant och är troligen en följd av den milda och blåsiga vintern. Man bör i materialet ovan även lägga märke till att antalet fynd vid Skagen ej på långt när är lika dominerade som t.ex. 1982, då lokalen stod för 84 % av alla fynd, jämfört med "blygsamma" 27 % 1983. Detta kan eventuellt vara en följd av ökad bevakning på övriga lokaler under året.

Ålders- och fasfördelning

Av samtliga sträckande bredstjärtade labbar åldersbeständes drygt hundra individer. Det är önskvärt att man under kommande år inte slarvar med att rapportera vilken färgfas eller ålder det är på de bredstjärtade labbar man observerar. Kan man bestämma arten bör man även kunna ange sådana karaktärer!

Tabell 3. Ålders- och färgfasfördelning för samtliga karaktärsbestämda, sträckande bredstjärtade labbar i Kattegatt 1983 (n=132).

	Skagen		Svenska lokaler		Själland		Sammanlagt	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Ad ljus fas	2	5	5	9	3	9	10	7.6
Ad mörk fas	-	-	1	2	-	-	1	0.8
Immature	7*	16	6	10	5	16	18	13.6
Juvenil	34	79	45	79	24	75	103	78.0

* Varav 2 av den mörka fasen

Ovanstående siffror visar att de juvenila fåglarna är dominerande, dock ej i lika hög utsträckning som t.ex. 1982. Överensstämmelsen mellan Skagen och övriga lokaler är mycket god.

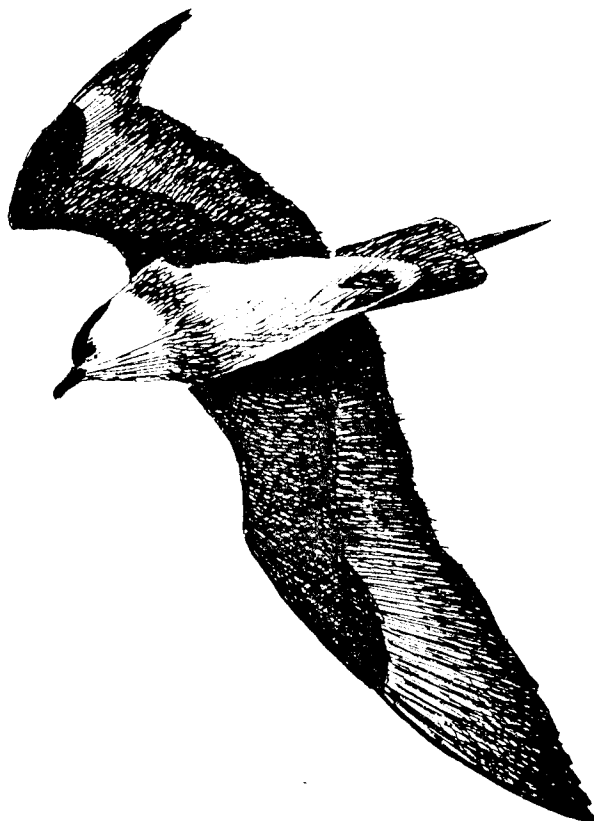
Labbar / Almendelig kjove *Stercorarius parasiticus*

Årssumman för denna art blev något högre än året innan, vilket innebär ett gott år. Skagen står här för de överlägset flesta observationerna, men andelen observerade labbar vid övriga lokaler är klart högre än något tidigare år. Vårobservationerna från Skagen visar på ett snyggt sätt när sträcktoppen vanligen infaller för arten, se tabell 4.

Tabell 4. Summor av sträckande labbar i april-maj 1983, vid Skagen, fördelat på femdagarsperioder.

20-24.4	25-29.4	30.4-4.5	5-9.5	10-14.5	15-19.5	20-24.5	25-30.5
5	12	39	60	27	5	15	6

Sträcktoppen för labbar infaller huvudsakligen under första halvan av maj.

Tabell 5. Månadsvis fördelning av antalet sträckande labbar i Kattegatt 1983.

Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totalt
15	0	0	21	152	0	9	39	269	222	11	0	738

Tabell 6. Dagssummor för labb under några utvalda dagar i augusti - oktober, då de flesta sträckande individerna noterades, samt totalsummor vid de olika lokalerna m.a.p. sträckande labbar i Kattegatt 1983.

	12.8	6.9	7.9	8.9	11.9	21.9	22.9	25.9	26.9	28.9	29.9
Nidingen							1				
Getterön		2									
Tyludden										1	
Kullen		3	6								
Gilleleje		2	4	2				1			
Rörvig		2	4	9							
Skagen	18		30		7	39	20	10	27	60	18

Tabell 6 (forts.)

	6.10	9.10	14.10	18.10	19.10	20.10	21.10	23.10	Totalt
Sotenäset									4
Hönö				6	3				23
Nidingen					3			1	19
Getterön					2	1			17
Busör	1							-1	4
Tyludden			1			1			4
Mellbystrand									4
Hovs Hallar									1
Hallands Väderö				6		1			7
Kullen	6			2	5	23			58
Gilleleje	6				25	17	1	2	69
Spodsbjerg						2			2
Rörvig	5				1	20	2		53
Griben									1
Stenderup Hage								2	3
Fornaes									2
Skagen	4	10	5	5		3	6	3	467

Den verkliga sträcktoppen på hösten är svårbestämd, men bör ligga någonstans runt mitten av september. Helt klart är dock att det under 1983 observerades ett stort antal labbar ovanligt sent på året, med en markerad topp i samband med hårda västvindar omkring den 20 oktober. Anmärkningsvärt är också de många januarifynden, vilka bör göra havsfågelskådare uppmärksamma på att arten mycket väl kan anträffas under så gott som hela senhösten/vintern, bara väderförhållandena är de rätta. Vid Skagen noterades som vanligt en mängd rastande fåglar, och inte mindre än 995 iakttagelser av sträckande och/eller rastande labbar föreligger från denna lokal. Då allt för många labbar är obestämda m.a.p. färgfas och ålder är en sådan indelning tämligen ointressant att redovisa. Min förhoppning är att noggrannare anteckningar görs i fortsättningen, så att de flesta sträckande labbar blir bestämda m.a.p. dessa karaktärer.

Fjällabb / Lille kjove *Stercorarius longicaudus*

Från Skagen föreligger iakttagelser av 12 individer mellan 7.9 och 19.10, fördelade på 2 adulta fåglar och 10 1K-fåglar. De flesta fynden gjordes mellan 20 och 30 september. Från övriga lokaler föreligger följande fynd;

1 juv Kullen vardera 6.9, 6.10 samt 20.10
 2 juv Gilleleje 20.10
 1 ad Gilleleje 20.11

Från Fornæs föreligger dessutom rapporter om juvenila fåglar i januari, februari och september, men närmare uppgifter om fynden finns ej. Totalt alltså en summa på minst 19 fåglar, vilkas uppträdande ligger något senare på året än normalt.

Storlabb / Storkjove Stercorarius skua

 Tabell 7. Dagssummor av sträckande storlabbar under några utvalda dagar i september-november, samt totalsummor av sträckande storlabbar vid de olika lokalerna i Kattegatt 1983.

	6.9	7.9	26.9	28.9	6.10	18.10	19.10	20.10	21.10	22.10	23.10
Hönö						15	12	5			
Nidingen	1						3				
Getterön						1	15				-3
Busör							4	1		1	
Tyludden							4				
Hl Väderö								1			
Kullen	1				4			27	2	1	-2
Gilleleje		2			2			18	2	1	1
Rörvig		8			1			1	2	1	
Skagen	8	9	9	4	1	5		8	13		9

	24.10	26.10	27.10	28.10	30.10	31.10	1.11	2.11	6.11	Totalt
Sotenäset										1
Hönö		5	1		5	3			1	49
Nidingen		1			3	1	1	-1		12
Getterön										20
Busör										6
Skallen						1		1		2
Tyludden					1	1				6
Hovs Hallar										4
Hl Väderö										1
Kullen	6	2	2	1	3	17	-1	2	1	76
Gilleleje	6	7	3	1	3	7	8			67
Spodsbjerg										1
Rörvig										14
Fornaes										2
Skagen	4	1	3	10	1	3		3	10	132

 Tabell 8. Månadsvis fördelning av antalet sträckande storlabbar i Kattegatt 1983.

Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totalt
4	0	0	0	0	0	3	5	56	288	37	0	393

Årssumman är den överlägset högsta någonsin, åtminstone på den svenska sidan. Fynden är i huvudsak koncentrerade till andra halvan av oktober då hårda pålandsvindar rådde under flera dagar.

Obestämd labb / kjove *Stercorarius* sp

Tabell 9. Månadsvis fördelning av antalet sträckande obestämda labbar i Kattegatt 1983.

Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Totalt
30	1	0	0	0	0	0	2	10	141	6	0	190

Tabell 10. Dagssummor av sträckande obestämda labbar för några av av de bästa dagarna under året, samt totalsummor vid de olika lokalerna i Kattegatt 1983.

	2.1	7.1	8.1	9.1	10.1	6.10	18.10	19.10	20.10	26.10	Totalt	
Sotenäset											4	
Hönö			2	1	1		5	3	3	2	26	
Nidingen		5							2		14	
Getterön			2	3	-1						8	
Busör								1			3	
Skallen											3	
Tyludden							1				2	
Hl Väderö							2	2			4	
Kullen		1		1		2	5	3	1	11	35-1	78
Gilleleje				2	1				4	13	3	32
Rörvig							2			3		8
Gniben												1
Fornaes												1
Skagen												6

Även här är andelen januarifynd hög. Som vanligt är andelen obestämda labbar lägst vid Skagen, där observationsbetingelserna är bättre och vädret oftast lugnare vid havsfågelobservationer än vid övriga lokaler.

Samtliga observerade labbar som bestämdes till art 1983, fördelade sig enligt följande (tabell 11),

Tabell 11. Artfördelning av samtliga sträckande, till art bestämda labbar i Kattegatt 1983 jämfört med 1982.

	1983		1982	
	Antal	%	Antal	%
Labb	783	56	602	66
Bredstjärtad labb	168	13	221	24
Storlabb	393	30	61	7
Fjälllabb	19	1	24	3

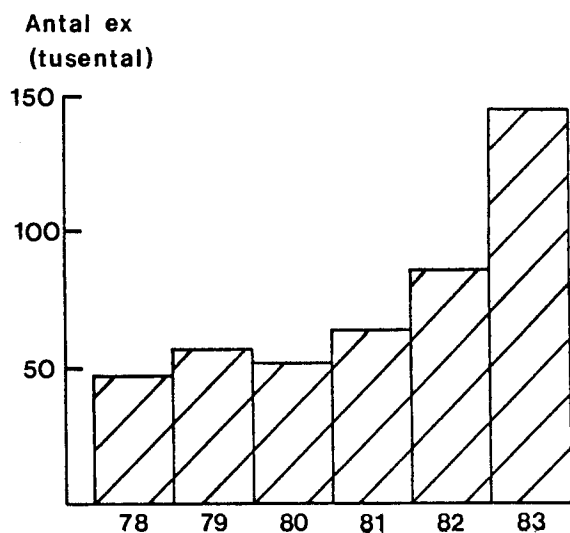
Som synes av tabellen ovan är det storlabbarna som förrycker statistiken, medan övriga arter håller sig på en ganska jämn nivå jämfört med förra året.

MÅSAR I KATTEGATT 1983

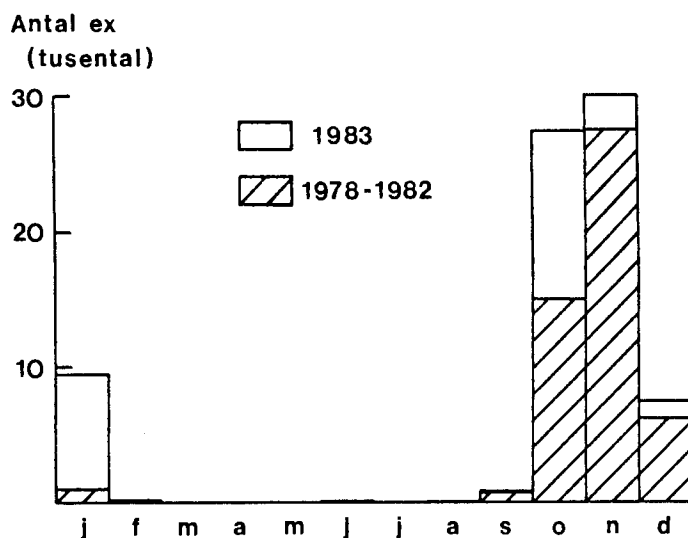
Bertil Oldén

Tretåig mås / Ride Rissa tridactyla

Totalt observerades 1983 drygt 140.000 sträckande tretåiga måsar vid 18 olika lokaler i Kattegatt. Detta är betydligt fler än normalt, se figur 1. Höga sträcksisffror noterades framförallt i januari (som mest 10.000 ex Getterön den 21:a) och oktober (som mest 12.000 ex Gilleleje den 20:e), se Appendix A. Orsaken till det massiva uppträdandet i början av året, vilket skiljer sig kraftigt från det normala (se figur 2), kan troligtvis tillskrivas det ovanligt blåsiga och milda väder som karakteriserade vintern 1982/1983.

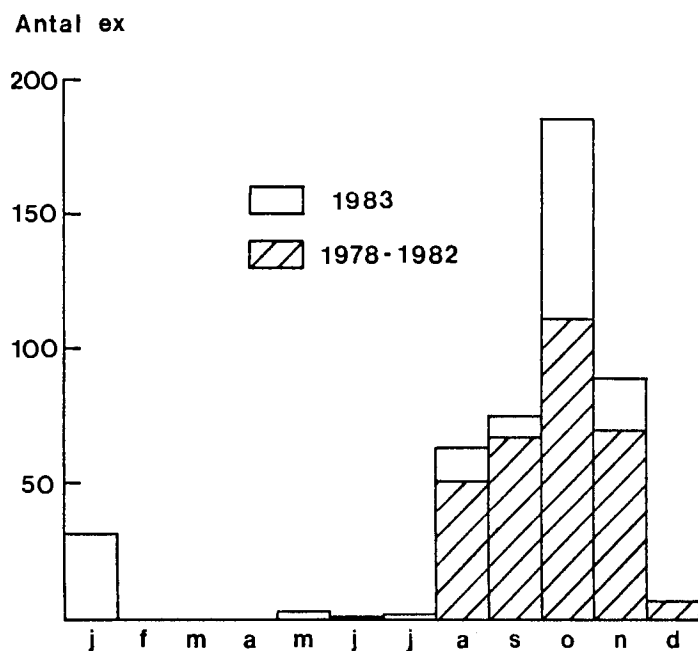
Figur 1. Antal sträckande tretåiga måsar i Kattegatt 1978 - 1983. Ingen hänsyn tagen till eventuella dubbelräkningar vid olika lokaler. Observationer vid Skagen ej inkluderade.

Figur 2. Antal sträckande tretåiga måsar vid Kullen 1978 - 1983 fördelade månadsvis.

Dvärgmås / Dvaergmåge *Larus minutus*

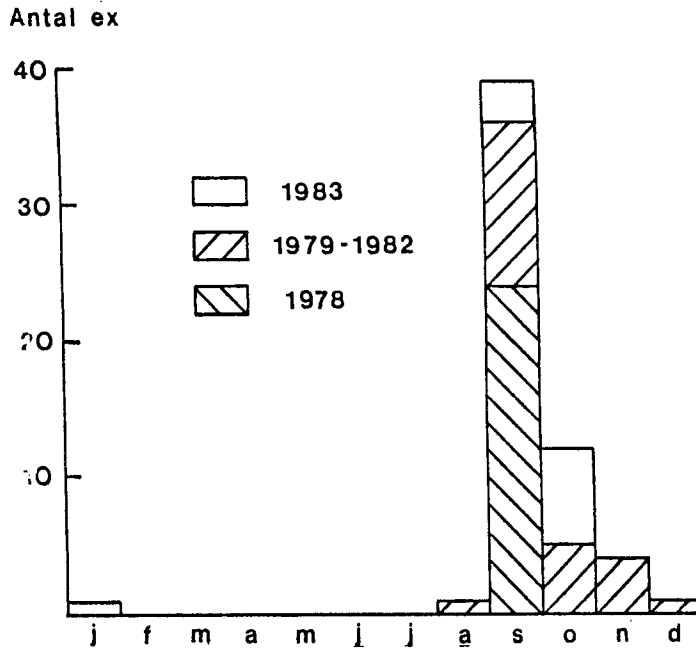
Totalt gjordes drygt 150 observationer av dvärgmåsar i Kattegatt 1983. Detta är betydligt fler än normalt ($\bar{X}(1978-1982)=61$, observationer vid Skagen ej inkluderade). Anmärkningsvärt många fynd gjordes i januari, se figur 3. Precis som för den tretåiga måsen (se denna) lär detta kunna sättas i samband med det milda och blåsiga vintervädret. Årets alla observationer är sammanställda i Appendix B.

Figur 3. Observationer av dvärgmås i Kattegatt 1978 - 1983 fördelade månadsvis. Ingen hänsyn tagen till eventuella dubbelräkningar vid olika lokaler. Observationer vid Skagen ej inkluderade.

Tärnmås / Sabinemåge *Larus sabini*

Totalt gjordes 11 observationer (6 enbart vid Gilleleje !) av tärnmås i Kattegatt 1983. Iakttagelserna vid Gilleleje härrör alla från oktober (se Appendix C). Detta är anmärkningsvärt - normalt är september den bästa tärnmåsmånaden i Kattegatt, se figur 4. Observationen vid Rönnen i januari gäller en oljeskadad fågel.

Figur 4. Observationer av tärnmås i Kattegatt 1978 - 1983 fördelade månadsvis. Observationerna är publicerade i HiK och ej granskade av respektive landsraritetskomiteer.

Appendix A. Observationer av Tretåig mås / Ride (Rissa tridactyla) i Kattegatt 1983.

Dagar med minst 50 ex vid någon lokal. Siffra utan markering anger sträck i den för lokalen dominerande riktningen, minustecken markerar sträck i motsatt riktning, "R" betyder rastande fåglar och "osp" att närmare uppgifter saknas. Dominerande sträckriktning vid respektive lokal är markerad inom parentes.

	januari									
	2	6	7	8	9	10	11	14	16	17
Hönö(S)	5000	300	5000		1600	3500	50			
Nidingen(S)	2500									
Getterön(S)	1670		900	1900	100 osp					
Kullen(SW)	1335+150R	7		190	10	137		3269		
Gilleleje(W)	667								4350	1235
Rörvig(W)				1					128	
Fornäs(N)									41	

	januari									
	18	19	21	22	23	26	28	29	30	
Hönö(S)	510	10	900	1000		1100	1000	200	400	
Getterön(S)			-10.000+500 osp	-600			-300	200 osp		
Kullen(SW)			2550		100			850	250	
Gilleleje(W)		1469		1180	1171			406		
Tisvildeleje(W)		916			100					
Rörvig(W)				22	1			2	7	
Fornäs(N)				28	116			50	120	

	februari		september		oktober							
	2	6	20	24	5	6	7	8	9	11	12	13
Hönö(S)				1	150		300					60
Nidingen(S)			135	50	500	25		150		225	339	
Getterön(S)										100		
Kullen(SW)					1	1128		25	11	14	1029	13
Gilleleje(W)	792	610				964					900	
Tisvildeleje(W)						23						
Rörvig(W)						628		28	19			
Gniben(W)								2	200			
Rösnäs(?)								7				
Fornäs(N)								9				

	oktober										
	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
Sotenäset(S)				220	5000						
Hönö(S)	600	200	200	500		2000	2000				
Nidingen(S)	604		200	500		200	200			-100	
Getterön(S)	200					1000					
Tyludden(S)	90				100		300				
Busör(S)						-200	-350			15,-32	
Hall.Väderö(SW)			2	139	1710	842	223,-75	1			
Kullen(SW)	8				999	1100	4221	20		461,-21	
Gilleleje(W)						1311	12.080	213		374	
Tisvildeleje(W)						10				4	
Spodsbjerg(W)						9	710	27			
Rörvig(W)						181	842	309		54	
Gniben(W)										50	
Rösnäs(?)											
Fornäs(N)								6	539		
Grenå-Hundest.(?)									59 osp		

	oktober								november	
	23	24	26	27	28	29	30	31	1	2
Hönö(S)	500		4500	500	300	100	1500	1000		200
Nidingen(S)	300		100				400	900	300	800 osp
Busör(S)	25,-100						150,-20			
Tyludden(S)							50			
Skallen(S)									20	25,-100
Kullen(SW)	102,-25	851	430	180	128		150	1319	33,-1	1577
Gilleleje(SW)		4981			1300			1429	1156	10
Tisvildeleje(W)							76			
Rörvig(W)	9		3					79		
Gniben(W)	20									
Stenderup Hage(?)	3									
Fornäs(N)	6						2			
Grenå-Hundest.(?)					224	osp				

					november		december				
	3	5	6	13	19	20	26	28	29	30	31
Sotenäset(S)			3000								
Hönö(S)		75									
Busör(S)		100		50	115	200	61	50			
Påarp(S)			100			200					
Tyludden(S)						150					
Skallen(S)								200			
Hall,Väderö(SW)		2	500			1000					
Kullen(SW)		3	60			898			45	600	533
Gilleleje(W)	170					600					
Rörvig(W)						21		25	773	109	25
Stenderup H. ?)			1								
Fornäs(N)		8	19	3		5		5			

Appendix B. Observationer av Dvärgmåsar / Dvaergmåge (Larus minutus) i Kattegatt 1983.

Siffror utan markering eller med ett plus framför anger sträck i den för lokalen dominerande riktningen, minustecken markerar sträck i motsatt riktning och "R" betyder rastande fågel. Dominerande sträckriktning är markerad inom parentes efter lokalnamnet.

	januari							
	2	7	8	9	10	11	22	23
Hönö(S)	4(4ad)	6(5ad+1juv)	5(5ad)	3(2ad+1juv)	1(1juv)	1(lad)	1(1juv)	
Getterön(S)		2(2juv)	2(2ad)		1(lad)			
Gilleleje(W)							4	1

	maj			juni				juli			augusti			september		
	7	1	22	6	12	13	21	26	27	30	3	5				
Sotenäset(S)				1(1juv)												
Nidingen(S)								2R(2juv)								
Getterön(S)													4(4juv),-1(1juv)			
Kullen(SW)							4(4juv)									
Gilleleje(W)	3	1														
Rörvig(W)			2							1						
Gniben(W)				3		1										
Fornäs(N)											1	1				

	september		oktober					14	17	18
	6	18	5	6	8	12				
Hönö(S)							1(1juv)	5(3ad+2juv)	7(1ad+6juv)	
Nidingen(S)			1							
Getterön(S)	1(1juv)			1(1juv)		2(2juv)			5(5juv)	
Kullen(SW)	1(1juv)			1(1juv)		-1(1juv)			2(1ad+1juv)	
Tisvildeleje(W)			1							
Rösnäs(?)					3					
Fornäs(N)		1								

	oktober						
	19	20	21	22	24	26	27
Hönö(S)						2	
Getterön(S)	1(1juv)				1(1ad)		-1(1juv)
Kullen(SW)		5(2ad+1juv+2)	4(1ad+3juv)	7(4ad+3juv)	5(5juv)		
Gilleleje(W)		5		4			
Rörvig(W)				1		1	

	oktober		november	
	28	31	1	2
Hönö(S)				2(1ad+1juv)
Getterön(S)	1(1ad)			1(1juv)
Kullen(SW)		5(2ad+3juv)	7(7juv)	9(9juv)
Gilleleje(W)		1		

Appendix C. Observationer av Tärnmås / Sabine måge (Larus sabini) i Kattegatt 1983.

	januari	september			oktober					
	16	7	8	18	6	9	20	22	24	27
Kullen	1(juv)*				1(juv)					
Gilleleje						1(1K)	1(1K)	1(1K)	2(ad+1K)	1(1K)
Rörvig		1(1K)	1(ad)							
Fornäs				1(1K)						

* Rönnen (22 km SW Kullen)

ALKOR / ALKEFUGLE (Alcidae) I KATTEGATT 1983

Stig Rosén

Liksom övriga havsfåglar uppträdde alkorna i större antal 1983 än under tidigare år. De flesta sågs i oktober, men den högsta dagssumman noterades den 20 november då sammanlagt mer än 19.000 ex sågs. Anmärkningsvärt med årets observationer är de stora antal alkor som sågs i januari, då normalt endast ett fåtal ex brukar ses.

Tabell 1. Antal observerade alkor vid olika lokaler i januari, under några utvalda dagar samt totalt. Minustecken anger att fåglarna sträckt åt "fel" håll, d v s mot den dominerande sträckriktningen på resp lokal.

	Januari	6/10	12/10	20/10	31/10	20/11	Totalt
Hönö	4600			2000	1000		18 900
Nidingen	500	100	2000	100	825		8 725
Getterön	850	645	2800				7 728
Busör		230		500			3 686
Skallen					400	1800-100	2 300
Tyludden				500		2000	2 783
H Väderö				900		3000	6 083
Kullen	6040	1125	2800	2000	1730	2800	20 969
Gilleleje	4940	1500	650	4400	2000	3500	22 888
Rörvig	580	290		800	865	170	3 782
Fornaes	880			340		6080	10 872
Skagen	13580	70	195	310	550		42 000
Summa	31970	3960	8445	11850	6820	19450	

Sillgrisslan/lomvien dominerade som tidigare över tordmulen/alken med 80-90 % av de observerade alkorna, men det finns avvikelser. Vid Kullen den 26/10 utgjorde sillgrisslorna bara 38 % av de bestämda alkorna. Fornaes avviker från mönstret flera dagar då där endast observerades 5-12 % sillgrisslor.

Tabell 2. Fördelningen mellan sillgrissla och tordmule, antal och i procent.

Lokal	Datum	Sillgrissla	Tordmule	% Sillgrissla
Kullen	20/10	433	46	90
Gilleleje	20/10	611	41	94
Rörvig	20/10	45	61	42
Fornaes	20/10	7	139	5
Kullen	21/10	35	3	92
Rörvig	21/10	1	15	6
Fornaes	21/10	31	221	12
Kullen	22/10	60	42	59
Rörvig	22/10	40	29	58
Kullen	23/10	153	25	86
Fornaes	23/10	19	237	7
Kullen	26/10	69	113	38
Rörvig	20/11	9	38	19

Spetsbergsgrißla / Kortnaebbet lomvie (Uria lomvia)

Den 5/11 rastade 1 ex (troligen ungfågel) vid Busör. Detta är det 14:e fyndet i Sverige om det godkänns av raritetskommiten.

Alkekung / Søkunge (Alle alle)

Betydligt fler alkekungar har observerats 1983 än tidigare, sammanlagt 74 ex. De flesta har iakttagits vid Skagen och längs den svenska västkusten.

1 R	Hönö	7/1	2 S	Hönö	31/10
1 R	Skagen	16/1	2 W	Gilleleje	31/10
1 NW	Skagen	19/1	4 NW	Skagen	31/10
1 NW	Skagen	25/1	6 S	Hönö	2/11
1 R	Getterön	28/1	1 S	Getterön	2/11
1 S	Tyludden	30/1	1 S	Kullen	2/11
4 död	Skagen	4/2	7 NW	Skagen	2/11
1 död	Skagen	14/2	1 W	Gilleleje	3/11
1 död	Skagen	5/3	1 NW	Skagen	3/11
2 S	Kullen	6/10	1 NW	Skagen	5/11
2 NW	Skagen	11/10	2 S	Sotenäset	6/11
1 S	Kullen	13/10	2 NW	Skagen	10/11
1 S	H Väderö	18/10	1 N	Fornaes	12/11
1 N	Tyludden	20/10	1 N	Fornaes	13/11
3 W	Gilleleje	20/10	2 S	Hönö	20/11
1 N	Getterön	22/10	2 W	Gilleleje	20/11
8 NW	Skagen	29/10	1 N	Fornaes	20/11
3 R	Skagen	29/10	1 R	Skallen	27/11
2 E	Skagen	30/10			

Lunnefågel / Lunde (Fratercula arctica)

Liksom 1982 uppträdde lunnefågeln i högre antal än tidigare även 1983. Sammanlagt har 63 ex rapporterats. Observationerna längs den svenska västkusten har ökat markant.

1 W	Gilleleje	9/1	1 S	juv Nidingen	15/10
3 W	Gilleleje	10/1	2 S	Hönö	18/10
9 W	Gilleleje	16/1	2 S	Kullen	18/10
2 W	Gilleleje	19/1	3 S	Kullen	20/10
2 W	Gilleleje	21/1	1 W	Rörvig	20/10
1 död juv	Hönö	22/1	2 N	Fornaes	20/10
1 W	Hönö	23/1	2 N	Fornaes	21/10
1 död ad	Hönö	3/2	6 R	Grenå-Hundested	21/10
4 döda	Skagen	4/2	1 W	Rörvig	23/10
1 R imm	Skagen	5/2	1	Stenderup Hage	23/10
5 W	Gilleleje	7/3	1 S	Busör	30/10
1 död ad	Skagen	28/3	1 W	Gilleleje	1/11
1 S ad	Hönö	15/5	1 N	Fornaes	12/11
1 N	Fornaes	30/9	1 N	Fornaes	19/11
1 S	Hönö	5/10	1 N	Fornaes	20/11
1 S ad	Getterön	11/10	1 S	Hönö	28/12
1 S	juv Kullen	12/10			

BLÅVAND, EFTERÅRET 1983.

Medd. fra Blåvand Fuglestation.

Forhistorie.

På Danmarks vestligste punkt, Blåvandshuk er der i efteråret 1983, udført regelmæssige observationer af forbitrækkende fugle. I denne sammenhæng, vil havfuglene blive gennemgået.

Fra 1963 til 1977 var stationen bemandet og der blev i denne periode udført daglige rutineobservationer. Disse er for langt de fleste arter blevet behandlet og publiceret i Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift (DOFT). Fra og med 1978 skete der ændringer i stationens status. Fra at have været en desideret feltstation, blev der nu tale om et tilflugtssted for fugleinteresserede. Her kunne man for et beskedent beløb overnatte i kortere eller længere tid og helt hellige sig sine ornitologiske interesser.

I de senere år har man forsøgt at bemane stationen, men en egentlig genetablering har det ikke været muligt at gennemføre. Det har dog resulteret i, at en gruppe af interesserede har fundet sammen og det er bl.a. årsagen til efterårets fine dækningsgrad. Fra og med oktober har undertegnede været fast tilknyttet stationen og det er hensigten at der i hele 1984 skal foretages kontinuerlige observationer. Hermed kan man med rette betragte stationen som genåbnet.

Dækningsgrad.

Som det fremgår af tab. 1, er der observeret i 80 dage (svarende til 334 timer) i anden halvdel af 1983. Den for havfugleagttagelser vigtigste periode er bedst dækket og dette hænger bl.a. sammen med traditionen for havfugleobs i oktober. Fordelingen af de enkelte obs. dage på 10(11)-dages perioder er vist i tab. 1.

Vejrforholdene.

Af tab 2 fremgår det, at efteråret har været præget af vestlige vinde på de dage hvor der er foretaget observationer. I sept. og okt. har vindstyrken i gennemsnit ligget omkring "frisk vind" til "hård vind". Med "hård kuling" enkelte dage.

Artsgennemgang.

Det efterfølgende vil kort belyse havfuglenes forekomster ved Blåvandshuk, efteråret 1983. Som kriterie for de enkelte arters status er benyttet T. Dybbro's definition af hyppighed. Den medfølgende tekst beror helt og holdent på iagttagelser fra efteråret.

Mallebuk (Fulmar glacialis).

Sjælden trækgæst. Optræder hyppigst pr./med. okt. (tab. 1). Iagttagelsen fra pr. aug. skyldes fundet af et dødt exemplar på stranden. De fleste Mallebukker trækker bag brændingen, et stykke fra land. D. 8.10.

+ S.U.-art. Skal forelægges dansk sjældenhedsudvalg.

	Juli			August			September		
	I	II	III	I	II	III	I	II	III
Obs. dage	1	9		6	1	5	8	0	7
Obs. timer	3	35		17	3	13	55	0	32
Fulmarus glacialis				1			1		
Puffinus puffinus							2		
Calonectris glacialis [†]									1
Puffinus griseus							14		
Puffinus sp.							5		2
Hydrobates pelagius									1
Oceanodroma leucorrhoa									3
Hydrobates p/Oceanodroma l						5	1		
Morus bassanus			30	10		14	521		82
Stercorarius skua						8	17		5
Stercorarius pomarinus						1	6		4
Stercorarius parasiticus			8	5	2	29	300		104
Stercorarius longicaudus [†]							4		
Stercorarius sp.							1		
Larus minuta						2	9		6
Rissa tridactyla			303	500	766	1100	2750		175
Xema sabini									
Alca torda							1		
Alle alle									
Uria aalge							1		4
Cephus grylle									
Fratercula artica									
Alca t./Uria a				1					53

	oktober			November			December			total
	I	II	III	I	II	III	I	II	III	
Obs. dage	10	10	7	5	5	4	0	0	2	80
Obs. timer	44	54	21	28	13	10	0	0	5	334
Fulmarus glacialis	7	9	1							19
Puffinus puffinus	5	2								9
Calonectris diomedea [†]										1
Puffinus griseus	5	6								25
Puffinus sp.	6	7								20
Hydrobates pelagius		6								7
Oceanodroma leucorrhoa	10	29	1							43
Hydrobates p./Oceanodroma l.		7								13
Morus bassanus	195	252	2	1	1				1	2875
Stercorarius skua	3	30								64
Stercorarius pomarinus	7	29	2							35
Stercorarius parasiticus	75	224	15							687
Stercorarius longicaudus [†]		3	1							8
Stercorarius sp.	14	11	3							29
Larus minutus	15	85	14	1						132
Rissa tridactyla	105	1656	121	9	5	3			14	11107
Xeam sabini	3	3		2						8
Alca torda	3	2		1						7
Alle alle	1		1	1						2
Uria aalge	18	52	10	2						87
Cephus grylle	3									3
Fratercula artica	4									4
Alca t./Uria a.	92	88	23	23	2	2				284

Tabel 1. Havfuglernes fordeling på 10(11)-dages perioder ved Blåvandshuk efteråret 1983.

kunne man imidlertid se en Mallemuk over observationsposten. Den største dag blev d. 8.10. (vind W, 6-7) med hele 6 eksemplarer.

Alm. Skråpe (Puffinus puffinus).

Meget sjælden trækgæst. Flest iagttagelser fra pr./med. okt. (tab. 1). Arten ses trækkende bag brændingen. Den største dag blev d. 8.10. (vind W, 6-7) med 3 iagttagelser.

Kuhl's Skråpe[†] (Calonectris diomedea).

En iagttagelse fra d. 24.9. Fuglen blev set trækkende mod S. Første iagttagelse for stationen. Skal forelægges dansk S.U.

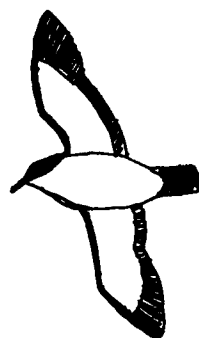
Sodfarvet Skråpe (Puffinus griseus).

Sjælden trækgæst. Flest pr. sept. og pr./med. okt. (tab. 1). De to største dage er 4.9. (vind SW, 6-7) og 5.9. (vind W, 7-8) med henholdsvis 7 og 6 individer. Trækbilledet ved Blåvand som for Alm. Skråpe. Dog kunne man d. 17.10. se et eksemplar trække højt og tæt på land, i aktiv flugt.

Skråpe sp. (Puffinus sp.).

Fordelingen som vist i tab. 1. Sammenlignet med tidligere år er den procentvise del af ubestemte skråper (1983=37%), nogenlunde af samme størrelsesorden som de tidligere. Lidt højere en de to gode år, 1970 og 1971. Dette må tillægges det skiftende antal observatører i efteråret 1983.

D. 8.10. (vind W, 6-7) blev

der set en af de "store" skråper.

Lille Stormsvale (Hydrobates pelagius).

Meget sjælden trækgæst, der er set hyppigst med. okt. (tab. 1). De fleste ses tæt på land. Største dagstotal blev d. 19.10. med 5 iagttagelser.

Stor Stormsvale (Oceanodroma leucorhoa).

Sjælden trækgæst, der er set hyppigst pr./med. okt. (tab. 1). Ialt 39 iagttagelser i denne periode. Trækbilledet som hos Lille Stormsvale. Dog er arten set trækkende over stranden.

De to største dage blev d. 17.10. (vind SW - WNW, 5 - 6), og d. 19.10. (vind W, 7-8) med henholdsvis 9 og 17 individer.

Stormsvale sp. (Hydrobates p./Oceanodroma l.).

Fordeling som vist i tab. 1. Sammenlignet med tidligere år, er der sket en forbedring m.h.t. artsbestemmelse. Hvilket må tillægges de senere års forbedrede kendskab til de to arter.

Sule (Morus bassanus).

Almindelig trækgæst. Flest i pr. okt. (tab. 1 og fig. 1). Arten passerer Blåvand umiddelbart udenfor og over revet. Mange dog langt ude. Til tider ses eksemplarer over strandkanten. Under trækket kan der foretages fourageringsophold. Sidste Sule set d. 28.12. I fig. 1 er antallet af Suler pr. observationstime fordelt på 10(11)-dages perioder. Det store antal pr. time pr. okt. skyldes primært d. 5.10. og d. 6.10., hvor der blev set henholdsvis 987 og 616 individer. I perioden 21. sept. til 31. okt. er der set 14.0 fugle pr. time. Sammenlignet med Hans Meltøfte et al, 1974, er det stationens næst bedste år for Suler. Dette fremgår tillige af tab. 3.

Vindretning	Juli			August			September			Oktober			November			December		
	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III	I	II	III
N															1			
NNW				1	1		1			1	1				1			
NW			3	3	4		3	1		1	2	2	1	1				
WNW				1				1			1	2			1			
W			1				1			2	2							
WSW										1	1				1			
SW			1	1			1			1	4		1	1				
SSW								1		2								
S							2				1				1			
SSE														1				
SE			1	2	2		1			1				1				
E			1								1				1			
ENE								1										
NE								1	1									
NNE			1															
Vindstyrke																		
middel.			4	3	4	4	6	4		5	6	5	4	4	4			5
min:max			3:7	3:4	3:6	3:8	3:7	2:8	4:8	3:7	3:5	2:6	3:4					4:6

Tabel 2. Vindretning og vindstyrke (middelværdi, minimum og maximum) fordelt på 10(11)-dages perioder for efteråret 1983.

Årstal	1963	1964	1965	1966	1968	1969	1970	1971
Obs. timer, efterår.	364	279	300	462	340	643	444	502
Fulmar glacialis	9	1	7	8	2	20	7	127
Puffinus puffinus	0	0	0	2	4	2	32	6
Puffinus griseus	0	0	0	1	1	2	11	63
Puffinus sp.	1	0	1	1	5	6	8	28
Hydrobates pelagius	25	1	35	0	11	5	5	12
Oceanodroma leucorrhoa	3	0	20	1	4	20	1	10
Hydrobates p./Oceanodroma l.	2	0	99	0	0	28	3	12
Morus bassanus	455	384	255	1214	483	322	976	538
Stercorarius skua	5	3	8	1	11	35	17	96
Stercorarius pomarinus	2	1	2	1	10	4	32	53
Stercorarius parasiticus	303	190	191	158	181	184	496	693
Stercorarius longicaudus	0	0	0	0	1	0	2	1
Stercorarius sp.	5	8	3	0	22	14	91	44
Årstal		1972	1973	1974	1975	1976	1977	1983
Obs. timer, efterår		657	825	59	666	319	567	334
Fulmar glacialis								19
Puffinus puffinus								9
Puffinus griseus								25
Puffinus sp.								20
Hydrobates pelagius								7
Oceanodroma leucorrhoa								43
Hydrobates p./Oceanodroma l.								13
Morus bassanus								2875
Stercorarius skua		23	30		20	6	55	64
Stercorarius pomarinus		3	18		6	3	23	35
Stercorarius parasiticus		415	854		418	142	602	687
Stercorarius longicaudus		1	3	2	0	1	0	8
Stercorarius sp.		7	8		12	0	10	29

Tabel 3. Antallet af de enkelte havfugle fordelt på årene 1963-1977 og 1983. De tomme felter angiver at materialet ikke er behandlet endnu.

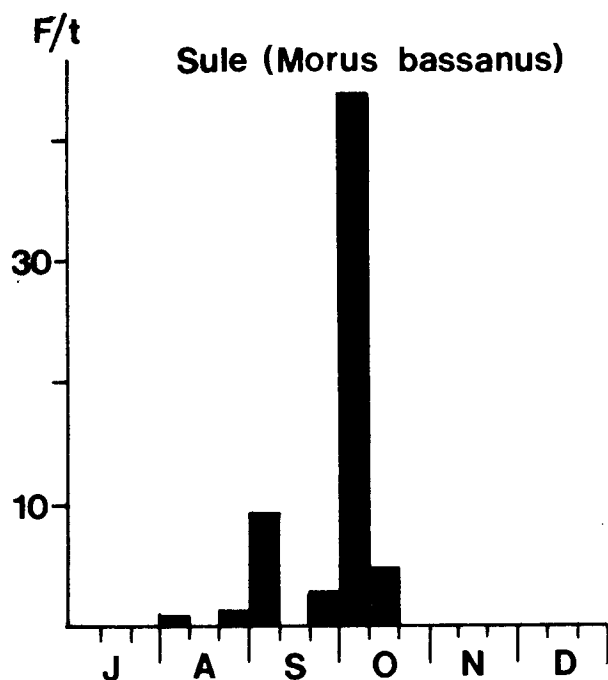

Fig. 1. Antal Suler pr observationstime fordelt på 10(11)-dages perioder. Efteråret 1983.

F/t= fugle pr. time.

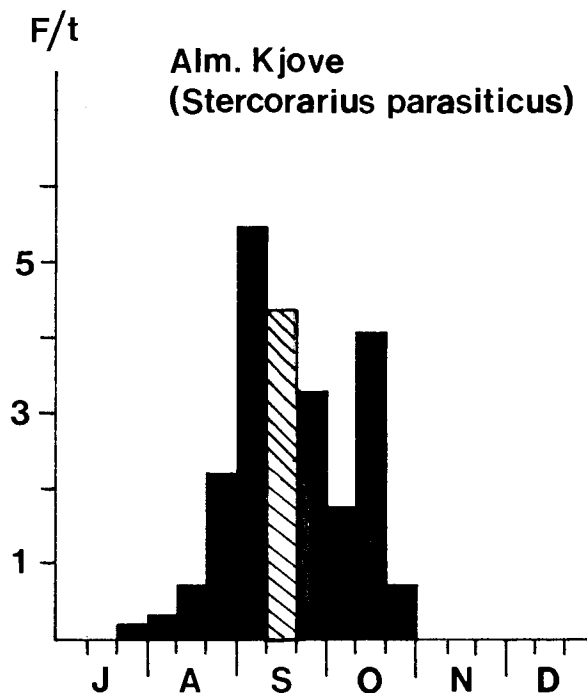

Fig. 2. Antal Alm. Kjove pr observationstime fordelt på 10(11)-dages perioder. Som fig. 1.

Storkjove (Stercorarius skua).

Sjældnen men regelmæssig træk-gæst. Flest pr. sept. og med. okt. (tab. 1). Forekomsten af Storkjove ved Blåvand er associeret med stærke vestlige vinde (Hans Meltofte, 1979). Således er de to største dage d. 5.9. (vind W - WNW, 7-8) og d. 19.10. (vind W, 7-8) med henholdsvis 14 og 9 eksemplarer. En enkelt Storkjove med engelsk ring blev aflæst d. 25.9. (BTO Britain HW 9).

D. 13.10 blev en adult Sølvmåge (*Larus argentatus*) overfaldet, druknet og senere fortæret på stranden.

Mellemkjove (Stercorarius pomarinus).

Sjældnen træk-gæst. Flest med. okt. (tab. 1). Arten er i lighed med Storkjove tæt knyttet til de vestlige efterårsstorme. De to største dage blev d. 17.10 (vind SW - WNW, 5 - 6) og d. 19.10 (vind W, 7-8) med henholdsvis 4 og 21 individer.

Ud af 26 alders og fase bestemte Mellemkjover, udgjorde ungfuglene 50%, mørk fase 19% og lys fase 31%.

Mellemkjoverne blev set både bag revlen og inde over land. D. 19.10. passerede 2 Mellemkjover (1 ungfugl og 1 lys fase, adult i yngledragt) få meter fra observationsposten.

Alm. Kjove (Stercorarius parasiticus).

Få-tallig men ret almindelig træk-gæst og dermed langt den hyppigste af kjoverne. Flest i pr. sept. og med. okt. (tab. 1). Som for de øvrige kjover er Alm. Kjove knyttet til de vestlige efterårsstorme. De 2 største dagstotaler blev d. 4.9 (vind SW, 6-7) og d. 17.10 (vind SW-WNW, 5-6) med henholdsvis 91 og 114 eksemplarer. I fig 2 er antallet af Alm. Kjove pr. time fordelt på 10(11)-dages perioder. Den skraverede søjle angiver 10-dages perioden uden observationer. Denne er konstrueret som midelværdien af de to nabo-søj-

ler. Alders og dragtfordelingen er på nuværende tidspunkt ikke afsluttet.

Lille Kjove† (Stercorarius longicaudus).

Meget sjælden trækgæst. Hyppigst i forbindelse med vestlige efterårsstorme (pr. sept. og med. okt.) (tab 1 og 2). Den største dag blev d. 19.10. (vind W, 7-8) med hele 4 eksemplarer.

Kjove sp. (stercorarius sp.).

Fordeling som vist i tab. 1. Den procentvise andel af ubestemte kjover (4%) svarer stort set til de tidligere år.

Dværghmåge (Larus minutus).

Fåtalig trækgæst. Flest med. okt. (tab. 1). Største dag blev d. 17.10 (vind SW-WNW, 5 - 6) med 55 individer. Materialet for 1963 til 1977 er endnu ikke behandlet.

Første og sidste iagttagelse er henholdsvis d. 24.7. og d. 2.11. I begge tilfælde adulte fugle.

Ride (Rissa tridactyla).

Almindelig trækgæst (tab. 1). Flest trækkende ult. Juli og med. okt. Et større antal Rider raster i hele perioden. Flest d. 1.9. med 3000 individer.

Sabinemåge (Xema sabini).

Meget sjælden trækgæst. Flest pr./med. okt. (tab. 1). De 8 iagttagelser fordeler sig på 1 adult og 7 ungfugle. Arten ses bag revlen og over stranden.

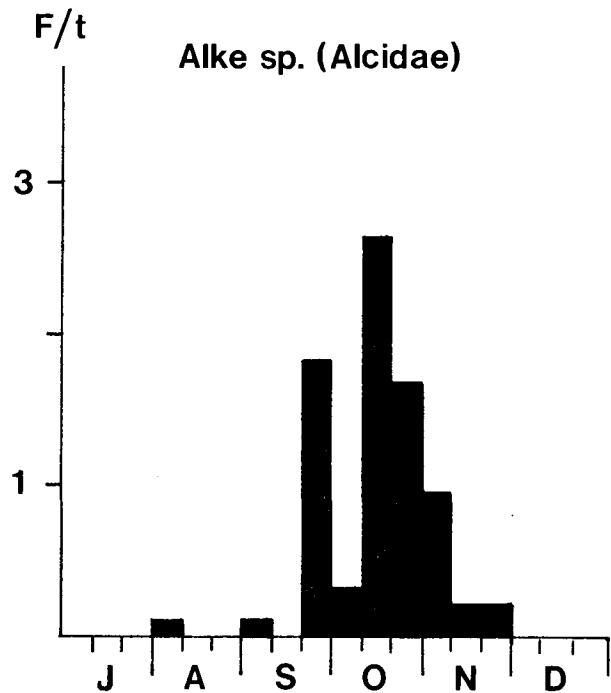
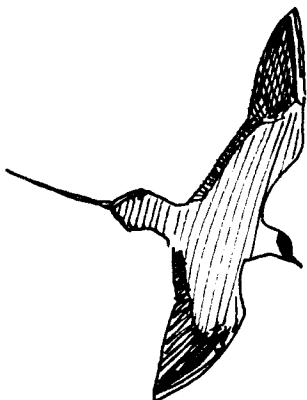

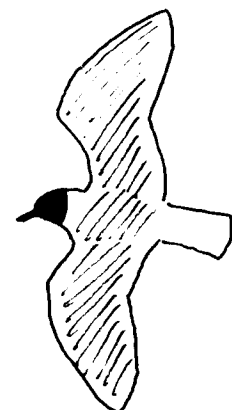
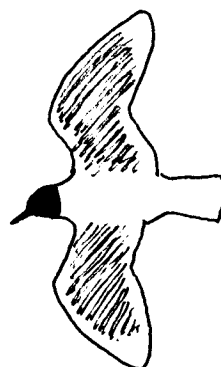
Fig. 3. Antal Alke sp. pr. observationstime fordelt på 10(11)-dages perioder. Som fig. 1.

Alke sp. (Alca torda og Uria aalge).

Da det kun er et fåtal af de forbipasserende alkefugle der artsbestemmes til Alk og Lomvie, er disse samlet under Alke sp.

De "små" alkefugle er ikke medtaget, da de dels forekommer meget sjældent ved Blåvand og dels fordi man sædvanligvis kan adskille de to grupper på størrelsen.

Med et efterårstotal på 379 individer er alkefuglene fåtalige trækgæster (tab. 1). I fig. 3 er antal fugle pr. time fordelt på 10(11)-dages perioder. Flest fugle ses med. okt.

Søkonge (Alle alle).

Meget sjælden trækgæst. 2 iagttagelser fra efteråret (tab 1).

Tejst (Cepphus grylle).

Meget sjælden trækgæst. 3 iagttagelser fra efteråret (tab 1).

Lunde (Fratercula artica).

Meget sjælden trækgæst. 4 iagttagelser fra efteråret (tab 1).

Efteråret 1983.

Som det fremgår af tab.3, har 1983 været et af stationens bedste år for havfugle. 1971 er dog stadig året. Men trods dette, og i betragtning af 1983's mindre antal observationstimer (tab. 3), har efteråret observatører al god grund til at være tilfredse.

Med 55 skråper, 63 stormsvale, 2875 Suler og 823 kjoer kommer 1983 ind på en anden plads. En værdig og forhåbentlig fortsættende tendens i stationens anden blomstringsperiode.

I tab. 4 er vist nogle dage fra efteråret 1983 med store tal for havfuglene.

Blåvandshuk er ikke kun et godt sted for havfugle. Der foregår hvert forår og efterår et stort træk af ænder, gæs, vadefugle

o.s.v. I tab. 5 er enkelte specielle iagttagelser fra området nævnt. Dog er enkelte arter S.U.-arter.

Endelig vil jeg benytte lejligheden til at henlede opmærksomheden på Årsrapporten for Blåvand Fuglestation 1978-83. Denne vil inden for en overskuelig fremtid kunne købes hos DOF-salg.

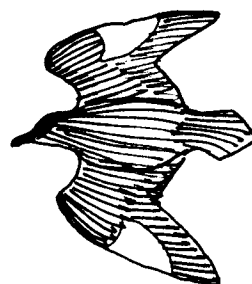
Jean Rasmussen
Blåvand Fuglestation
DK, 6857 Blåvand.

Litteraturliste.

Meltofte, Hans & Erik Overlund, 1974: "Forekomst af Suler *Sula bassana* ved Blåvandshuk 1963-71". DOFT 68: 43-48.

Noer, Henning & Bent Møller Sørensen, 1974: "Forekomst af stromfugle Procellariae, Thorsbane Phalaropus fulicarius og Sabinemåge *Xema sabini* ved Blåvandshuk 1963-1971." DOFT 68: 15-24.

Meltofte, Hans, 1979: "Forekomsten af kjoer *Stercorarius naevius* ved Blåvandshuk 1963-1977." DOFT 73: 297-304.

24.9. Vind SW - NW, 6-7.

Kuhl's Skråpe 1, Skråpe sp. 2, Ll. Stormsvale 1, St. Stormsvale 3, Stormsvale sp. 5, Sule 73, Storkjove 2, Mellemkjove 1, Alm. Kjove 40, Dværgmåge 1.

8.10. Vind W, 6-7.

Mallemuk 6, Alm. Skråpe 3, Sodfarvet Skråpe 5, Skråpe sp. 6, St. Stormsvale 6, Sule 238, Storkjove 2, Mellemkjove 1, Alm. Kjove 35, Dværgmåge 6, Sabinemåge 2, Søkonge 1.

17.10. Vind SW - WNW, 5-6.

Mallemuk 2, Alm. Skråpe 2, Sodfarvet Skråpe 4, Skråpe sp. 4, St. Stormsvale 9, Stormsvale sp. 1, Sule 9, Storkjove 7, Mellemkjove 4, Alm. Kjove 114, Dværgmåge 54, Lunde 1.

19.10. Vind W, 7-8.

Mallemuk 5, Sodfarvet Skråpe 1, Ll. Stormsvale 5, St. Stormsvale 17, Stormsvale sp. 4, Sule 7, Storkjove 9, Mellemkjove 21, Alm. Kjove 59, Ll. Kjove 4, Kjove sp. 6, Dværgmåge 7.

Tabel 4. Nogle gode dage ved Blåvandshuk, efteråret 1983.

Kongeørn (*Aquila chrysaetos*), 28/11 1 ex., Rød Glente (*Milvus milvus*), 30/9 1 ex., Fiskeørn (*Pandion haliaetus*), 1/9 1 ex., Vandrefalk (*Falco peregrinus*), 11/11 1 ex., Aftenfalk (*Falco vespertinus*), 26/8 1 ex., Pomeransfugl (*Eudromias morinellus*), 1/9 1 ex., Odinshane (*Phalaropus lobatus*), 5/9 4 ex., 6/9 2 ex., Stor Sorthovedet Måge⁺ (*Larus ichthyaetus*) 13/10 1 ex., Sorthovedet Måge⁺ (*Larus melanocephalus*), 25/9 1 ex., Sandterne (*Gelochelidon nilotica*), 16/10 1 ex., Dværgterne (*Sterna albifrons*), 8/10 1 ex., Mosehornugle (*Asio flammeus*), 20/10 1 ex., Lille Fluesnapper (*Ficedula parva*) 30/8 1 ex., 31/8 1 ex., 1/9 3 ex., 26/9 2 ex., Vandstær (*Cinclus cinclus*), 21/10 1 ex., Hvidbrynet Løvsanger⁺ (*Phylloscopus inornatus*), 21/10 1 ex., Rødtoppet Fuglekonge (*Regulus ignicapillus*), 22/10 1 ex.

Tabel 5. En kort oversigt over specielle iagttagelser fra efteråret 1983. Blåvandshuk + omegn.

HAVSFÅGLAR I ÖSTERSJÖN

Rolf Jansson

Chanserna är inte stora att man ska få se havsfåglar i Östersjön. Här redovisas summariskt de fynd som har gjorts och det bör påpekas att det inte är fråga om någon exakt redogörelse. Uppgifter från Baltikum, Polen och DDR är nästan omöjliga att få tag på. Ett ökande intresse för havsfågelspaning i Östersjön, främst efter labbar, kan emellertid komma att ge intressanta resultat i framtiden.

Stormfågel (*Fulmarus glacialis*)

Sverige drygt 10 fynd, Finland 7 och Polen 2. Bland de svenska fynden märks bl a två i april och ett i juni, övriga fynd ligger i sept - nov.

Mindre lira (*Puffinus puffinus*)

Tre svenska fynd, alla om höstarna. I Danmark är den mindre liran funnen vid Møn.

Gulnäbbad lira (*Calonectris diomedea*)

Enligt Cramp & Simmons, *The Birds of the Western Palearctic*, del I 1977, har arten påträffats i Polen och DDR. Närmare uppgifter lämnas ej.

Grå lira (*Puffinus griseus*)

Minst 7 svenska fynd, alla utom ett i oktober. 1983 sågs en grå lira på Öland redan den 4 april, men fyndet är ännu ej publicerat.

Klykstjärtad stormsvala (*Oceanodroma leucorhoa*)

Fem svenska fynd, varav tre på Öland. Alla fynden är gjorda under perioden nov - feb och endast ett gäller en levande, flygande fågel.

Stormsvala (*Hydrobates pelagicus*)

Två gånger påträffad i svenska farvatten och en gång i Polen.

Havssula (*Sula bassana*)

Drygt 15 svenska fynd varav det första gjordes 1949 vid Skånes östkust. Enstaka fynd har gjorts i Finland och i Polen. Förutom observationer under höstmånaderna finns fynd från feb/mars; 1, maj; 2, juni; 1 och juli; 1.

Labb (*Stercorarius parasiticus*)

Den häckande Östersjöpopulationen fördelar sig på ca 225 par i Finland och ca 240 par i Sverige. Vårstället kulminerar under andra halvan av maj. Sovjetiska labbar antas sträcka via Ladoga och Onega till Ishavskusten. Höststräcket börjar redan i augusti och kulminerar i september.

Bredstjärtad labb (*Stercorarius pomarinus*)

Ett 60-tal fåglar har observerats i Sverige och chanserna att få se bredstjärtad labb i Östersjön är ganska goda, rent av större än i Kattegatt. I Finland sägs arten vara en relativt vanlig genomsträckare under sept - dec, fåtalig på våren. I Danmark ses den sparsamt, vissa år dock allmännare. Ett ökat intresse och ökade kunskaper om hur man artbestämmer labbar gör att man kan förvänta sig flera observationer i framtiden.

Storlabb (*Stercorarius skua*)

Ca 15 fynd i Sverige, ca 5 i Finland. Arten är även påträffad i Polen och DDR. Fyra av de svenska fynden härrör från sommarmånaderna.

Fjälllabb (*Stercorarius longicaudus*)

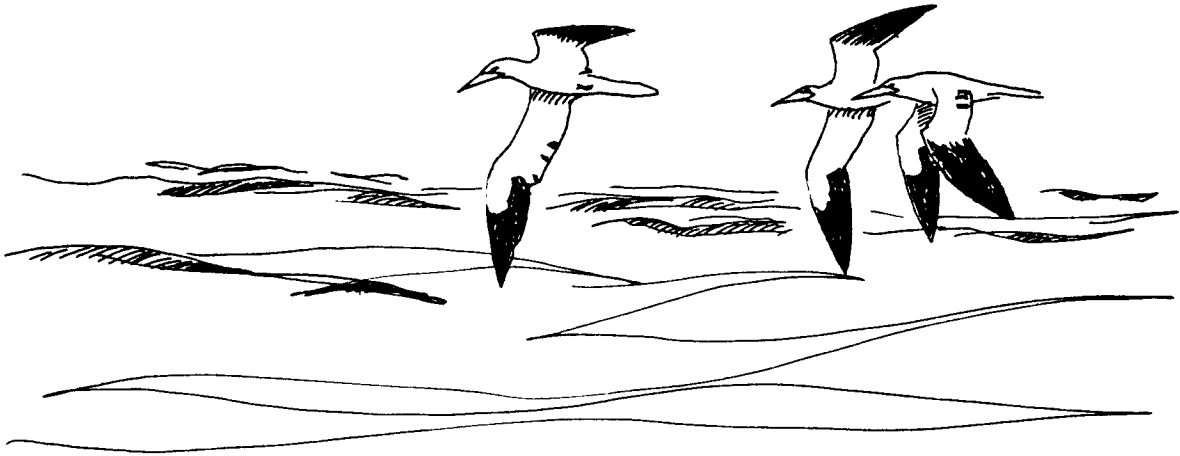
Mycket sparsam i Östersjön men arten sträcker gärna över land (regelbunden i Schweiz t ex!) och det antas att fjälllabben regelbundet sträcker via Ladoga och Onega, till och från sina häckplatser i Sovjetunionen.

Tretåig mås (*Rissa tridactyla*)

En sammanställning av svenska fynd utanför västkusten redovisas i Vår Fågelvärld 1983:5 sid 318. Här märks att fynden varierar starkt mellan åren. På Öland sågs 1980 hela 76 ex, 1976 inte en enda. Merparten av fåglarna är juvenila och de ses oftast i okt. Dåligt väder kan tillfälligtvis föra med sig fåglar över norra Finland, oftast under vintermånaderna. Enstaka fynd finns från de danska öarna, DDR och Polen. Den tretåiga måsen drar sig inte för att flyga över land och det mest spektakulära exemplet är nog de ca 100 individer som visade sig vid Tåkern den 17 augusti 1964!

Alkor (*Alcidae*)

Ca 8800 par sillgrisslor häckar i Östersjön. Merparten övervintrar också där men ungfåglar kan sträcka upp till Kattegatt och Skagerack för övervintring. Den nordnorska-sovjetiska rasen hyperborea har tillfälligtvis noterats i Finland. Tordmulen häckar med ca 4000 par i Sverige och ca 2000 par i Finland. Arten övervintrar till stor del i Östersjön, i allmänhet i de södra delarna. Lunnefågel och spetsbergsgrißla är mycket ovanliga i Östersjön. Vintern 1902-1903 gjordes många fynd av båda arterna i Finland och enstaka i Sverige i samband med dåligt väder. Alkekung slutligen, noteras årligen i Östersjön under vintrarna, för Sveriges del med 5-10 fynd per år.

ALKOR OMKOMMER I FISKNÄT I KULLABYGDEN

=====

Bertil Oldén

De två senaste vintrarna har stora mängder sillgrisslor omkommit i sydöstra Kattegatt efter att ha fastnat i fisknät. Uppskattningar ger vid handen att närmare 10.000 fåglar förolyckats - de flesta i torsknät. Under de mest intensiva perioderna i jan - feb 1983 respektive 1984 hände det att fiskare från bl a Arild och Mölle dagligen kom in med 10 - 30 döda grisslor per båt. Som mest fångades vid ett och samma vittjningstillfälle 50 fåglar.

I syfte att bl a bestämma grisslornas rastillhörighet gjordes en del morfometriska mätningar på de fisknätsdödade fåglarna. Hannarna i Kullabygden besöktes under en helg i början på februari 1984, varvid ett 70-tal grisslor insamlades (inklusive 3 tordmular). Fåglarnas näbb- och vingmått bestämdes, dräkt (sommar/vinter), fjäderdräktens färg (svart/brun) och eventuella ringvior noterades. Ett par av fåglarna köns- och åldersbestämde dessutom.

En mer detaljerad redogörelse om incidenten väntas i något av höstens (1984) nummer av Vår Fågelvärld.

I händelse av liknande förekomster av döda fåglar under kommande vintrar finns det planer på att återuppta mätningarna.

Uppgifter om fisknätsdöda alkor från andra områden i Kattegatt bör fortsättningsvis rapporteras till Havsfågelgruppen. Om möjligt bör mått och uppgifter om dräkt m m från de döda fåglarna insamlas. Information om vad som skall noteras kan erhållas från ...

Bertil Oldén
Slättervägen 27 F
22 23 Lund
046-15 20 05

INDIVIDMÄRKNING ELLER DÖDSFÄLLA

=====

Mats Peterz

Som framgår på annan plats i denna rapport observerades hösten 1983 ovanligt många havssulor (*Sula bassana*) i Kattegatt. Bland dessa har ett par rapporter inkommit om individer som haft rester av nät eller rep kring huvudet.

1 subad ex iaktogs vid Nidingen den 18 och 19 okt med grön repstump, möjligen nätrest, hängande ur näbben.

Vid Kullen sågs den 31 okt en 2-årig havssula med rött rep/nät om hals och huvud samt en 4-åring med blått nät runt näbben.

Påföljande dag, 1 nov, iaktogs vid Kullen åter en 2-årig sula med rött fisknät runt hals och huvud.

Den 5 nov 1983 påträffades en död havssula (4 år) vid Påarp, S Halmstad. Ur fågelns gap stack ett grönt eller blått rep som därefter virade sig kring näbben.

En liknande iakttagelse har tidigare rapportrats från norra Själland (Feltornithologen 19:6, 1977). En dag hösten 1975 observerades en havssula, med ett grönt plastföremål hängande ur näbben. Fågeln passerade lokalen två gånger samma dag med fem timmars mellanrum.

"Märkningen" med nät/rep tycks kunna utnyttjas för att känna igen enskilda individer. Man kan t ex med stor säkerhet anta att det rör sig om samma fågel som uppehöll sig vid Nidingen den 18-19 okt. Observationerna av den "rödmärkta" sulan vid Kullen 31 okt och 1 nov gäller troligen också samma individ. Slutligen är det väl inte osannolikt att den döda fågeln vid Påarp är identisk med antingen Nidingenfågeln eller 4-åringen vid Kullen.

Hur sulorna fastnat i fisknät och sedan kommit loss eller hur de fått ner ett rep i halsen är ett mysterium. I vilket fall som helst, visar fyndet av den döda sulan vid Påarp, att en fågel inte kan flyga omkring på detta sätt allt för länge utan att ta skada och slutligen avlida.

Inför kommande säsonger uppmanas alla att rapportera observationer av havssulor, eller andra sjöfåglar, som flyger omkring med nät- eller represter. Förutom lokal, datum och tid bör om möjligt fågelns ålder samt färg på nät/rep anges.

HAVSFÅGELRÄKNINGAR FRÅN FÄRJOR - EN FÖRSÖKSSTUDIE

=====

Paul Erik Jönsson

I flera år har det inom Havsfågelgruppen förekommit diskussioner om vilka möjligheter det finns att undersöka förekomsten av havsfåglar till havs i Kattegatt, både vid lugna väderförhållanden och i samband med lågtryckspassager. Den oftast framkastade tanken har varit att göra observationer från de färjor som trafikerar olika linjer mellan Danmark och Sverige. Idén har nu förverkligats sedan Havsfågelgruppen erhållit pengar från två svenska forsknings- och naturskyddsfonder (Heidenstamsfonden och Widedfonden) för att genomföra en ettårig försöksstudie med räkningar var fjärde vecka från linjerna Helsingborg - Grenå, Varberg - Grenå och Göteborg - Fredrikshamn.

Studien startade med räkningar den 16 juni i år och kommer att löpa fram t o m den 18 maj 1985. Observationerna görs från en högt belägen plats på färjornas främre del och med synfältet i färdriktningen. Den totala räkningstiden är 220 minuter på linjerna Helsingborg - Grenå och Varberg - Grenå, på linjen Göteborg - Fredrikshamn 120 minuter. Bevakningen sker så att hela färdsträckan kontrolleras. Alla fåglar noteras (undantag kan i vissa fall göras för trutar) med avseende på antal, ålder, dräkt, flygriktning och liggavstånd. Dessutom registreras eventuella oljeskador och födosökande flockar. Fåglar som följer efter båten räknas omedelbart före och efter ordinarie räkningsperiod.

Projektets huvudmålsättning är naturligtvis att försöka beskriva olika havsfågelarters geografiska och tidsmässiga fördelning i Kattegatt, men under inledningsåret blir det i första hand en test av räkningsmetodens användbarhet.

De tre första räkningarna i juni, juli och augusti har inte resulterat i några stora mängder havsfåglar. En del intressanta observationer av bl a stormfåglar och sillgrisslor (varav flera juv i augusti) har dock gjorts. Vi tror emellertid att de verkligt spännande resultaten kommer under hösten och vintern.

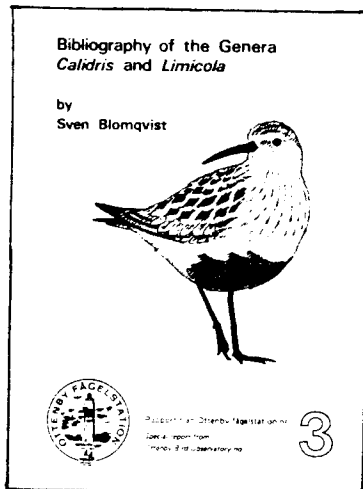
OBSERVATÖRER behövs, framför allt på linjerna Varberg - Grenå och Göteborg - Fredrikshamn. Projektet bekostar färjeturen + resan till och från färjehamnen för två personer per räkningstillfälle. Intresserade ombuds snarast kontakta någon av följande personer:

Helsingborg - Grenå	Varberg - Grenå	Göteborg - Fredrikshamn
Paul Eric Jönsson	Bertil Oldén	Mats Peterz
Dösvägen 3	Slåttervägen 27 F	Snickargatan 18
222 54 Lund	222 23 Lund	754 37 Uppsala
046-30 68 53	046-15 20 05	018-25 77 76

Följande räkningsdagar är aktuella: 8 sep 1984, 6 okt 1984, 3 nov 1984, 1 dec 1984, 29 dec 1984, 26 jan 1985, 23 feb 1985, 23 mars 1985, 20 apr 1985 och 18 maj 1985. Som reservdag fungerar dag omedelbart före eller efter ordinarie räkningsdag.

VADARBIBLIOGRAFIER

NYTT

Nr 3 innehåller 1364 referenser rörande släktena Calidris och Limicola.

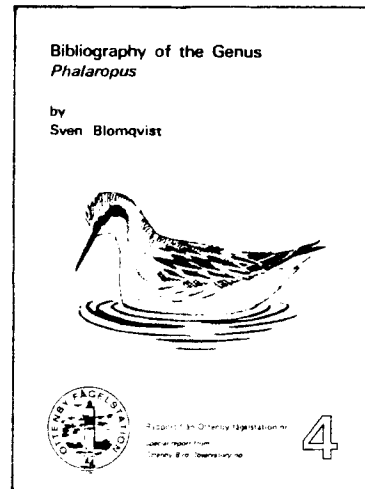
Pris: 45 skr.

Dessa två bibliografier, sammanställda av Sven Blomqvist, är de senaste bidragen i Ottenby fågelstations rapportserie. Litteraturreferenserna är listade i alfabetisk ordning på författarnas efternamn. Priserna är inklusive porto och expeditionsavgift.

Av de tidigare rapporterna finns Nr 1, Aldersbestämning av tättingar och vadare, av Jan Pettersson, ännu i lager (pris 14 skr).

Beställning: Enklast genom att sätta in betalningen på postgiro 46 03 22 - 1, Ottenby fågelstations rapportserie, Sverige, och ange vad du vill ha.

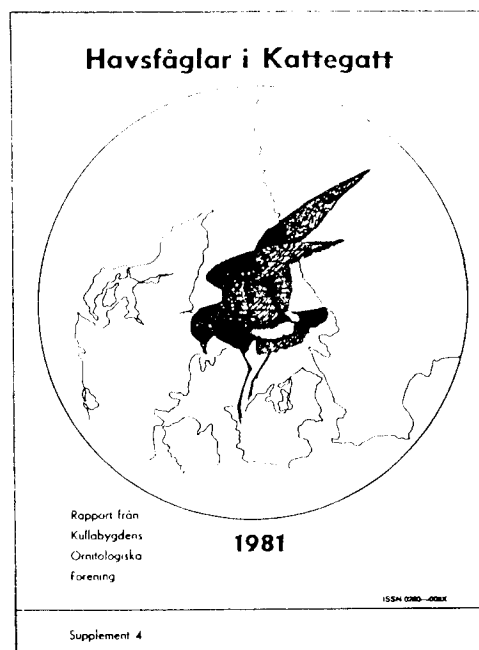
NYTT

Nr 4 innehåller 394 referenser rörande släktet Phalaropus.

Pris: 25 skr

Enstaka exemplar av Havsfågelrapporter från åren 1979-1982 finns fortfarande att köpa. Samtliga årgångar kostar 15 skr. Sätt in beloppet på postgiro nummer 2 34 39 - 4, Kullabygdens Ornitologiska Förening, Sverige, och ange vad som önskas.

ADRESSFÖRTECKNING ÖVER HAVSFÅGELGRUPPENS RAPPORTMOTTAGARE OCH KONTAKTMÄN SAMT TILL ARTIKELFÖRFATTARE

Rapportmottagare:

Sverige	Mats Peterz	Snickargatan 18	754 37 Uppsala	018/25 77 76
Danmark	Erik Vikkelsø Rasmussen	Hjorts vej 18	4500 Nykøbing Sjaelland	03/41 33 40

Lokala kontaktmän:

Hönö	Mikael Hake	Varpmossevägen 8	436 00 Askim	031/28 63 99
Nidingen	Nidingens fågelstation	Box 103 05	434 01 Kungsbacka	0300/625 94
Getterön	Lars-Bertil Gustafsson	Hästhagavägen 10	432 00 Varberg	0340/877 40
Glommen-				
Morups Tånge	Stefan Lagerblad	Box 5151	311 05 Falkenberg	0346/197 79
S Halland	Stig Rosén	G:a Nissastigen 157	313 00 Oskarsström	035/618 56
Kullen	Karl-Göran Nilsson	Johan Hårds gatan 82	252 54 Helsingborg	042/13 69 53
Gilleleje	Nis Kil	Bogebakke 4	3250 Gilleleje	02/19 07 93
	og Søren Andersen	Obdams Alle 17	2300 København	02/58 73 57
Tisvildeleje	Niels Hannow	Grumstrupsvej 6	2900 Hellerup	01/65 09 96
Spodsbjerg	Michael Trasborg	Sandloden 9	3390 Hundested	
Rørvig	Erik Vikkelsø Rasmussen	Hjorts vej 18	4500 Nykøbing Sjaelland	03/41 33 40
Ashoved	Preben Clausen	Skraenten 1, Hosby	7130 Juelsminde	
Stenderup Hage	Flemming Falk	Ørebrovej 12	6000 Kolding	05/53 24 28
Fornaes	Rolf Danielsen	Kantorvenget 182	8240 Risskov	
Skagen	Knud Pedersen	Eratosvej 20	9990 Skagen	08/44 23 36
Blåvand	Jean Rasmussen	Blåvand fuglestation	6857 Blåvand	

Artikelförfattare:

Jørgen H Christiansen	Rødager alle 67 st tv	2610 Rødovre	01/70 01 10
Mikael Hake	Varpmossevägen 8	436 00 Askim	031/28 63 99
Rolf Jansson	Götgatan 15 A	361 00 Emmaboda	0471/132 05
Paul Eric Jönsson	Dösvägen 3	222 54 Lund	046/30 68 53
Karl-Göran Nilsson	Johan Hårds gatan 82	252 54 Helsingborg	042/13 69 53
Henning Nøhr, DOF	Vesterbrogade 140	1620 København V	
Bertil Oldén	Slåttervägen 27 F	222 38 Lund	046/15 20 05
Mats Peterz	Snickargatan 18	754 37 Uppsala	018/25 77 76
Erik Vikkelsø Rasmussen	Hjorts vej 18	4500 Nykøbing Sjaelland	03/41 33 40
Jean Rasmussen	Blåvand fuglestation	6857 Blåvand	
Stig Rosén	G:a Nissastigen 157	313 00 Oskarsström	035/618 56

